

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
 Nem tagoknak előfizetni kell:
 Egyszer 30 frt, félévére 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelék).
 Üllői-út 25. szám.
 Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEEL.

IV. Országos gazdakongresszus.

A IV. országos gazdakongresszus tagjait való jelentkezés határideje folyó augusztus hó 31-én lejárt. A végrehajtó-bizottság tagokat ezután is felvesz, de részükre a kedvezményeket nem biztosíthatja. Szeptember hó 10-én túl a bizottság egyáltalán nem vesz fel tagokat. Az eddig jelezte tagoknak a tagsági jegy és a kedvezményes vasúti jegyre jogosító igazolvány a napokban kitéleltik szét.

A tagokat megillető 5 drb ingyen kiállított belépő-jegyet a bizottság csak azoknak küldi meg, akik ez iránt igényüket bejelentették. Azok a tagok, akik kiállított belépő-jegyet nem kaptak és azokra számontartanak, a jegyeket szeptember hó 24-ig a kongresszus titkárságánál (IX. Üllői-ut, Köztelek), 25-én és 26-án a kongresszus színhelyén, az ünnepélyek csarnokában vehetik át.

A végrehajtó-bizottság.

Burgonyakiemelő-géppróba.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földmivélségi miniszterium támogatásával f. évi szeptember hó 25. és 26. napjain burgonyakiemelő-géppróbat rendez, mely a 7. évi április hó 2-án megtartott burgonyakiemelő-géppróbának folytatásai képezi. A próba Budapest közelében, Rákos-Keresztúron gróf Vízayó Sándor uradalma területén tartatik meg. A géppróbában három külföldi és három honi gyáros vesz részt. Program: szeptember 25-én a jury működik; 26-án reggel társas kirándulás Budapestre; a munkába állított gépek megtekintése. Indulás Rákoskeresztúrra a keleti

pályaudvartól reggel 7 óra 40 percz és 8 óra 55 perczkor. A géppróba iránt érdeklődőknek az OMGE. titkári hivatala készséggel szolgál felvilágosítással.

Az igazgató.

A gazdatársadalom szervezkedése.

Csak rövid pár nap választ el az agrárkongresszusoktól. Szeptember hónapban nem kevesebb, mint három gazdakongresszus fog megtartatni. Az első a földmivélségi miniszter által rendezett nemzetközi gazdakongresszus; a másik ugyancsak a földmivélségi miniszter felhívására az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” és a vidéki gazdasági egyesületek által rendezendő IV-ik országos gazdakongresszus s végül a „Gazdatiszték Országos Egyesülete” által rendezendő gazdasági kongresszus. Kérdéses, hogy általános s ugy mondhatjuk nemzetközi érdeklődésre a nemzetközi gazdakongresszus tarthat számont, amely oly kérdéseket ölel fel, amelyek nemcsak a kontinenset, de az egész világot igen közelről érintik és amely kérdéseknek sikeres megoldásával a világ minden gazdája a jelen mezőgazdasági válság enyhülését.

Bármennyire is érdekesnek ígérkezik azonban a nemzetközi gazdakongresszus, a mezőgazdasági körökkel nem kevesebb, sőt mondhatjuk, hogy sokkal jobban érdekli, mert azt közelebbről is érinti a IV-ik országos gazdakongresszus. A gazdasági egyesületek az újabb időben ugyanis az elévült intézmények közé szeretik azok sorolni: a kik a gazdatársadalom szervezkedésének nem őszinte barátjai. És tényleg a gazdasági egyesületek eddigi működésüktől kevés kivétellel nagyon is azt a látszatot kellették, hogy a gazdakoösszönésben a gazdasági egyesületek iránti bizalom csökkent és ebből kifolyólag a gazdasági egyesületeknek létjogosultsága nincs.

Hozzájárult még ehhez, hogy a gazdasági egyesületek bizony a kormányzat részéről sem részesültek valami melegebb fogadtatásban, mint az a múltban történt, a mely múlt

felkarolásnak a jelenben való megvonása sok gazdasági egyesület tevékenységének a megbénítása lett; mert más egybegyűlésekről nem gondoskodván, a miniszteri segély elvonásával működési köre megszükkült.

Ezen körülményeknek és a mezőgazdasági válság okaita mostoha helyzetnek tulajdonítható, hogy a gazdasági társadalomnak a gazdasági egyesületekben tömörült figyelmén és önálló gondolkodás elemei belátják azt, hogy a gazdasági egyesületek életnek új végre van szüksége s azoknak új erőre kell kölcsönözni.

A jelen viszonyok között; a midőn az egyes aktuális kérdések és a megye szűk határain belül nyerne megoldást; a midőn a lokális kérdések elintézése is országos érdekké emelkedik, egy különálló gazdasági testület, a mely csak önmagára van utalva gyakorlati eredményeket felmutatni alig képes.

Igy éreledött meg a gazdasági egyesületekben, illetve azok önálló gondolkodásu tagjaiban, hogy ezen az országban szélszótlan és alkotmányos működő gazdasági szaktiszték egy érdekesoport, egy szövetséggy egyesítenessék azon czéllal, hogy úgy a helyi, mint az országos gazdasági érdekeket együttes erővel, tehát bizonyan nagyobb anyagi és erkölcsi súlyal mozgassák elő.

A tömörülésre a jejszóit a III-ik országos gazdakongresszus adta ki, a midőn egyuttal megjelölte azon alapelveket is, a melyeken a gazdasági egyesületek szövetsége megalakulhat. S hogy mennyire megelégedt a múlt a közutadban a gazdasági egyesületek szövetségének a szükségere, mi sem igazolja inkább, minthogy a IV-ik országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottsága és az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által kidolgozott alapszabálytervezet eddig 39 megyei gazdasági egyesület tárgyalta és ugyanannyi képviseltet magát a kongresszuson. Ezen 39 egyesületből 23 fogadta el a tervezetet, tehát már a szövetség megalakulása biztosítva van annál is inkább, mert a többi 16 egyesületből is csak 2, az erdélyi és vas megyei gazdasági egyesület nyilatkozta a tervezet ellen, a melyeknek állásfoglalásával máre helyen egy ízben foglalkoztunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31., Váci-körut sarok.

A szövetkezet ezélja:

1. Olcsó közvetítés, gazdasági felszerelés és fogyasztási cikkek beszerzése.
2. Mezei gazdasági fermények legelőnyösebb értékesítése.
3. Hitelnyújtás tagok részére.

Bizomány-osztály:

1. Hadsereg-ellátás.
2. Gabona-eladás.
3. Erőtakarmányok vétele.

Tüz- és jégkár elleni biztosítások közvetítése.

Hizott marha és sertés
 → bizományi értékesítése.

Alapszabályt, üzleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 20 oldal.

A legrosszabb esetben tehát legkevesebb 30 gazdasági egyesület fog az új szövetségben fömúlni.

A mi mindenesetre elég tekintélyes szám és elég ahhoz, hogy a szövetség meginduljon, s hogy annak működése eredményes legyen, és hogy ezen eredmények a habozó gazdasági egyesületeket is rövid időn belül a szövetséghez való csatlakozásra bírják.

A gazdasági egyesületek ezen szervezkedés rokonoszenvis viszhangra találnak egy hírlapiróadalomban, mint a szakaszjában is; sőt örömmel konstataillhatók, hogy a kereskedelm és nagyipar érdekelte képviselői csatlakoztak is a gazdasági egyesületek szervezkedési mozgalmát mint olyat üdvözli, a melyre a mezőgazdaságnak a jelenlegi válságos viszonyok között nagy szükség van. S csakis egy diszharmonikus hang merül föl a szakíróadalom terén, a melynek diszharmonizált minden olyan mozgalommal már megszoktuk, a mely kedeműködtet bízatt.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-től általánosan lát kiadója exportáló lapja egyik számában, és óva int a gazdalközönséget az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által felállított csapatdól.

Hogy mily nyomattal bír-e véleményem, elég talán arra hivatkozni, hogy a cikket írja a Barmegyei gazdasági egyesület által azon megbízással küldött a gazdalközönségre, hogy ott a végrehajtó-bizottság által megállapított alapszabálytervezet támogatassa.

Azon a közgyűlésen pedig, a melyen a Barmegyei gazdasági egyesület ezen határozatot hozta, ha kevésbé cikket írja is jelen volt, tehát ezen határozathozatalhoz annál is inkább hozzájárult és azt magáévá tette: mert a megbízást is ellátta. Legalább is visszatekint a bizalommal, ha valaki, a nélkül, hogy a nyert megbízást visszautasítaná, saját megbízóival szemben homlokegyenest ellenkező nézetet pártol. Ki-ki a saját módja szerint.

A gazdasáradalomnak szánomterv része tehát a szövetségés eszméjét keresztülvinni a III-iki országos gazdalközönség által megállapított módozatok mellett tartja helyesnek.

A gazdasáradalom szervezkedésénél

azonban a gazdasági egyesületek szövetségének létesítése csak az első lépés, a mely lépés kétségtelenül a legnagyobb; mert ennek sikerétől függ a további. A IV. országos gazdalközönség nemcsak a gazdasági egyesületek szövetségének kérdésénél a társadalmi problémákra fog programot adni, hanem társadalmi szervezkedéstől is széles körre öhajtja kiterjeszteti, hogy a gazdalköködök túlnyomó részei vonassanak bele a szövetségbe.

Ez csak akkor lehetséges, ha a szervezkedés nem áll meg a megyei gazdasági egyesületek, hanem tovább halad. Ezen haladás pedig két irányban kell, hogy megtörténjen: az egyik az országos gazdasági bizottságoknak a gazdasági egyesületekkel való bevonása; a másik a megyei gazdasági egyesületekkel kapcsolatos gazdalköröknek; illetve közbirtokossági tanácsoknak a létesítése.

A gazdasági bizottságok rövid ideje működésének ugyan, de azért működésük már is véleményű alkothattak. Nem hiszem, hogy volna valaki oly elgúgult, a ki a gazdasági bizottságok eddigi tevékenységét által el volna ragadtatva.

Ha a gazdasági egyesületek működéséről nem is hallunk valami sok dicséretet, annál kevésbé a megyei gazdasági bizottságokról, pedig az utóbbiak a rendelkezésükre álló anyagi és ebből folyó egyéb eszközök révén sokkal eredményesebb működést fejthetnének ki, mint a gazdasági egyesületek.

És ennek igen egyszerű az oka. A megyei gazdasági-bizottságok oly tevékenységű kört hivatottak betölteni, amely csak társadalmi testületek kívánának hivatva, mert a társadalmi tevékenységet hivatalos apparátusokkal felkelteni a magát a gazdasáradalmat is államostani nem lehet. A gazdasági bizottságok szervezése a jelen állampolitikai irányzatot jellemző állam szocializmusú centralizáció eredménye.

Az állami szocializmusú tendencia kezd már tetszetlenül válni a közérdeket működő egyén által tud két lépést megtenni anélkül, hogy valami állami közeg bele ne ütközött. Mérteletlen számú hivatalos köze működik manap közre a nép boldogításán anélkül, hogy a boldogulna; sőt

ellenkezőleg e ezimen az adóterhek mindinkább emelkednek. Újját kell tehát vágni még idejkorán annak atenedenzának, mely a gazdasági bizottságok terén is a törvények végrehajtásának ellenőrzését egy nagy hivatalnok apparátus létesítésével végrehajtásának, mert megát a gazdasáradalmat kell úgy szervezni, hogy ezen feladatokat saját maga ontoameze töltse be.

A gazdasági egyesületek szövetségének létesítése után a második lépés lesz tehát a megyei gazdasági bizottságoknak a megszűntetését, ott ahol haszonműködés kifejezésre alkalmas egyesület létezik vagy létesítetik.

E kérdés már egyes megyékben megoldást nyert, ahol meg volt a törvényhatóságban a jókáratt a gazdasáradalom ez országumival szemben. Csakohgy a jókáratt önként való megnyilatkozására mi nem várhatunk s azért kell a kongresszusnak sürgetni: hogy a földmivélségügyi miniszter lépjen köze olyképp, hogy gazdasági bizottságok teendőinek a gazdasági egyesületekre való ruházását rendelteti utn szabályozza addig is, amig a gazdasági érdekeképviseletnek törvényes után való szabályozása megtörténhetik.

Igy lesz aztán a földmivélségügyi körmenes mely talajba levettem, ültetett répat, ószi ártást s utána még abban a nyárban kölest.

Késztelen, hogy az esetben, ha a gazdasági egyesületek a megyei gazdasági bizottságok teendőit megbizának a gazdasági egyesületek működése sokkal eredményesebb leend; mert nagyobb hatáskörrel és egyéb eszközökkel rendelkezőn egyszerű, másrészt pedig a földmivélségügyi miniszterummal közvetlen és állandó kapcsolatban leendő.

Hogy ezen működés azonban minél általánosabb legyen s a gazdasáradalom minél szélesebb köröké öljelje fel, szükséges, hogy a szervezkedés a megyékben is folytatással e kiterjedjen nemcsak a járáskra, hanem a községekbe is és ez a harmadik lépés a gazdasáradalom szervezkedésénél, a melynek mikéntjét a IV. országos gazdalközönség szintén megvitatni öhajtja. Már eddig is vannak igen szép eredménynek

TÁRCSA.

Asztágégés.

Írta: Móra István.

Mintha a jó Isten azt végezte volna emberben; no, a sokat hányortvet magyara ember, te ebben a nagy esztendőben, akit te ezrednek mondasz: egy megáldom termékenységre a véren vettemzőidet, hogy arról is megemlegessz ed az esztendő.

Es lón, ahogy az Isten végezte.

Nekem akkorra földem sincsen: ahova egy szőlőszánt ledughatnék, egy marék rozst elhíthetnem volna, ahova jussal lehajtanám a fejemet, amit édes Istenem panaszul ne végy. Azért: mikor idét engedsz nekem, hogy szivem szerint járhasssak-kelhessek szabad zéged alatt, ringó vetéssel, tetei venyigélle, zuga erdővel, kövér füvű réttel ékes templomban: a mezőben, — csak úgy áld az én lelkem, csak úgy ad hajtanám, mintha én gyűjtöttem azt a kalászt, eszűbe, én szedném meg azt a teher alatt hajló borogat.

Légy uram Isten áldott ezerszer. . .

Mikor még gyerek voltam, az oromi partokig kijárt a Tisza tavasszonkint. Most egyórányás ide a széle. Ez a sok ezer hold zsisros fekete föld odáig, ez a minden jót

termő jószág iszap: nádat, sást, tavrózást, kagylót, keesbékékat termett akkor és sznyogot meg hídgelélet.

Azután, hogy a köze a házmagasságy két gát közé szorították az eleven vetit, a bűhdől, sáros, óles mélységig hasadozott rétet kiadták árendába. Három esztendőre ingyen, következők háromra vékony pénzért. Csak-hogy ingyen nem adták éppen. De ugy is drága volt ahhoz az izadásághoz képest, mekkora hasznot kellett venni. Mert az ősi vadászból kivételzetett, örökön virágzó furdott föld daczolt, közőködött. Az ektől elszakított nádtörzs kihalott újra. Lengés, vígályosan, de mégis elnyoma a betolakodott veteményt. A hogy aztán vészett, fogott az alsó föld vízessége, a hogy a nád, a káká, a vízirtoma megadta volna magát, akkor másik, harmadik esztendőre kiadták hatlakodású az acet, úgy hogy mire föt a partokon sárgára vált a buza, itt lilakék hullamokot vetett, úgy elette az a kihuzhatatlan gyökerű túsok. Sok ember ott égette el a vontatóba gyűjtött élelet az ellenségeskedő földön.

Mikor meg a nádkotu elporlalt, a kagyló meg a partú földet, az acet rákútt, akkor a megalakodott föld elévett az utolsó fegyverett, a tulságos engedelmeséget. Csupa telek volt, csupa zsir s közepes áldás mellett is megáldt benne a buza, lerohadt a kalász. Olykor töböt ért a szalma mint a szem.

De az ember nem csüggedett. Mikor

látta, hogy a gabonát lefojtja a maga kömeszes: vetett a csigahajás, kagyló tekenőtől messze, mely talajba levettem, ültetett répat, ószi ártást s utána még abban a nyárban kölest.

Hagy fogjyon az a tulságos zsir.

Mikorra aztán végképp megjuhodont volna a ré, lelett az árenda. Haszonless emberok, a kik távolról nevellék, hogy viaskod a szegény ékevtavas, szeszleked, de iparkod emberok megszavallá, most öljtek a lezi-táczára mind s úgy fölverték a javavált föld bérét, hogy a kit megtartott is az első gazdájá: pénzzen vette meg a maga hat esztendő izadáságot.

De azért megvette, haszak az Isten annyit erőt engedett neki.

Jahoda Imre is megvette. Eladta a tehenet, csakohgy az őv maradjon az a négy kerülte láncos perczella, akitu nincs egy tapodtat, amelyre ne az ő keze tisztított volna meg. (Sose felejtj el, hogy az első termése tizenhárom bibetójtás volt.)

— Mert csak egy ő esztendő engedjen a Jézus, ilyen termést még ember nem látott, mint a minőt ez a föld ád.

De az ő jószágát a jó Isten, ha tromkodik, akinek még most is panasz van.

Igaz, hogy későn esztették ki az idő, lueskos, havasesős, hídge volt a tavasz egész április utójáig, de azóta aztán olyan az idő, hogy rendelni se lehetne jobbat, még váltóba se. (Minálunk bár olyan, hála Istennek.) Es hogy a tavasz késős volt, a

működő gazdákörök a vidéken, a melyek eddig tulnyomó részben a megyei központi egyesületektől függetlenül működtek.

Hogy ez önálló működés épp oly kevéssé lehet eredményes, mint a megyei gazdasági egyesületek a szövetkezés nélkül, az könnyen érthető.

A gazdáköröknek a megyei gazdasági egyesületekkel kell szövetkezniük; illetve az azal szerves kapcsolata lépniük.

A gazdáköröknek a létesítése azonban korántsem megy könnyen és épp azért a gazdatiszadalomnak érdeképviseleti szervezkedését a községekben egy más uton kell megvalósítani.

A mezőgazdaságról és mezőrendéséről szóló törvényhez kiadott végrehajtási rendelet községi birtokossági tanácsok szervezethözjáról intézkedik, illetve ilyen tanácsok szervezésére felhívja a megyei mezőgazdasági bizottságok figyelmét. A 3-ik lévő tehát a társadalmi szervezkedés keresztvitélénéli ilyen községi birtokossági tanácsok létesítésének a kérdése volna.

Hogy a tervezett szervezkedés nem volna rövid idő alatt létesíthető, az mindnyájunk előtt világos, de az egész országra kiterjedő szervezés nem is lehet 1-2 esztendő műve. Bizonyynal lennének meggyék, a hol a szervezkedés egész a községgel ilyen könnyen megvalósítható, de bizonyynal lennének ismét meggyék, a hol még a megyei gazdasági egyesületek létesítése is nehézségekbe ütköznék. A társadalomnak, különösen a nemzetiségi vidékeken érni, haladni kell, mert bizony ugy az általános műveltség, mint a gazdálkodás terén az ország nagy vidékei ilyen hátramaradtok. Bármily lassu is legyen azonban a szervezkedésnek nem annyira bizonyos, hogy arra feltétlenül szükség van. Az állami centralizációval szemben a társadalmi tevékenységket kell előre kelteni és a tevékenységnek a szervezkedés utján az érvényesülésre tér biztosítani.

A IV-ik országos gazdakongresszus ez irányú törekvéssel szemben sajnos a gazdatiszadalmában nem az az impozáns érdekfelvétel nyilvánul, a melyre a jelen viszonyok között joggal számítani lehetne. Hisz a mezőgazdaságnak alig lehetne újabb kérdése, mint egy oly társadalmi szervezkedésnek a

létesítése, a mely a gazda anyagi boldogulását elősegíthetné. Tehát közvetlen anyagi érdekek fűzik a gazdát a IV. országos gazdakongresszushoz. Magyarországon az csak annak tulajdonítható, hogy a magyar gazdáközöniség a társadalmi mozgalmak iránt kellő rokonszenvvel nem viselkedik azoknak a nagy horderejű még kallidog máltányolási nem tudja s bár az utóbbi évek kongresszusai sokkalt nagyobb látogatottságnak örvendnek, mint a multban, az eredmény még sem olyan, mint a minőre egy ily agrikulmállamban és a mezőgazdaságnak ily nyomatott viszonyai között joggal számítani lehetne.

De hisz az új szervezkedésnek, melyet a gazdasági egyesületek maguk elől tülnek éppen az a célja, hogy a gazdatiszadalmnak a közömbösséget megtörje, a társadalmi tevékenységet felkeltse s hogy a gazdasági haladás faktorainak figyelmét ráterelje.

E cél előrehézag pedig csak egyre van szükség, a gazdatiszadalom egyetértésére, a melynek megvalósítását a IV. országos gazdakongresszustól várjuk.

R. Gy.

NÖVÉNYTERMEKLÉS.

Rövezető: Kerpely Kálmán.

Korai zöld takarmányok.

A takarmány termelése hazánkban örvendés arányban emelkedik és különösen a korai zöld takarmány termelése képezi legújabbban a gazdák érdeklődésének tárgyát.

A korai zöld takarmány és az oszkerü állattenyésztés egymástól el sem választható, mert a míg a gazda kora tavasszal állatait az alig felseperedő legelőre vagy az ugarnak csufoit paragra, vagy pláne a rétre könytelen kihajtatja, addig helyes gazdálkodásról szó sem lehet. A korai zöldtakarmány termelése tehát a gazdát nemcsak arra képesíti, hogy állatait kora tavasszal kitűnő takarmánnyal less képez ellátni s jól fentartani, hanem legelőt és réteit kímélve, ezeken hozamképességét is fokozza.

A korai zöld takarmányoknak meg van ezenkívül azon hasznuk, hogy a tavaszikál földön koldva nem foglalnak el, mert korán kelésüvel utánok még esalamé, muhar, köles, kora tengeri, tó, napraforgó s gyalog-pászaly esetleg burgonya. Következheik, a földet pedig kifundóknál könnyen művelhető állapotban hagyják vissza. Mintán pedig a korai zöld takarmányok kivétel nélkül pillangós virágú tehát legényvirágú növények, a talajt még e tekintetben is gazdagítják.

A korai zöld takarmányokat augusztus közepétől szeptember közepéig vetjük az időjárás szerint, és rendszeren május hó folyamán kasszállatba peresztve, vagy május 15-én őszirózsó, a köznözéges őszirózsó, őszirózsó, újabbban pedig a szósós vagy homoki búkkönyt a a bihorbért használjuk.

A mi a takarmányrozót illeti, ezt egymagában vetve, zöld takarmánnyak használatánál azért nem célszerű, mert proteibann szegény, gyorsan megfásodó s a talajt egyáltalán nem javító peresztve, vagy május 15-én az előbb említett pillangós virágú növényekkel keverveket vetve, igen jól megállja helyét, mert a hozamot tetemesen növeli s keverékben még vntülebbe korábban is jól eszi az állat.

Ott, a hol eddigéle korai zöld takarmány keveréket termesztettek, a rozos őszirózsó és rozos őszirózsó között választattak. Tagadhatatlan, hogy mindkettő egy a tömeget, mint a minőségét tekintve igen jó zöld takarmány adtak. De hátrányokul kell felróvniuk, hogy nem egészen biztosak; a hótakaró nélküli téli fagy, a vastag hó-takaró, nemcsak hogy megtizedeli az őszirózsó, a borsót, hanem nem ritkán teljesen kiirtja. Kevésbé roszok tavasszal fejlődésükben vissza maradnak s a legkedvezőbb körülmények között is május második fele előtt nem kasszállható, miert is lassabban növekedő búkköny s borsó között a rozó rendszerint elvénül. Ebben kell okát keresni annak, hogy a gazdák egy része az őszirózsó s borsó termelésétől tartózkodtak a inkább egymagában vetették a rozózt.

A korai takarmányfélések között újabb időben a rozos szósós s gy homogoki búkköny kezd mindinkább feltűnni, melyekből kéklye a „termés biztonsága”, továbbá hogy

buza ritkás maradt; hanem kövér, a sáruszár utólré az anyahajtás s hüvelyesek tenyérnyi a kalásza, mint azé.

— Több lesz a szom, mint a tórek ...

Ugy biztatta a feleségét Jachoda Imre.

— Hálá Istennek!

Bizon, hálá Istennek, kivált ilyenkor már, mikor az ember levette lábáról a termést, mikor keresztben van. Még ha valami boldogító érné is, legfeljebb a papkévét dőszálja meg. Ha meg éppen be is horodótt már, ha úgy áll, osztában — akár előre eladja az ember az eladandót. Sokszor elő is adja ...

Az alsó nyomást úgy híjják mindnalk, hogy „szegény emberek kertje.” Oda hordózik az ilyen árendáskodó, kis földes, nyáron gazdálkodó városi ember. Ott közebe állítják a részre dolgozó eszlopó masinát, egy nap, két nap: tisztába teszi az egészét. Amennyi részül ad neki az ember, annyit megtakarít a lován.

... Mikor este betétezte az asztalját Jachoda Imre, evvel várta míg az asszony tálat.

— No leklem, csakhogy ennyire segedt! Isten. Ránköpve esütörtökön odállt a masina, a minket elveri még délelőtt. Két vékjával megd a kilenczven keresztünk szőlőyevővanat, ha alacsony is az ára, vesznék az idén egy kis muszaji földet.

A Muszaj a határunk legelősből része. Az asszony ahogy leteszi a tálat, oda-

koriti az ura elő a szedőkanalat, aztán szólt a gabona-szörhoz.

— Csak azt nem szeretem, apja, hé, hogy rozg helyre rakodott kend.

— En? Hogy?

— Csak. Nagyon sürű ott a hely, jobb lett volna egy kicsit kijjebb.

Hát? Hisz ott áll meg a masina legelősből nálunk.

— Nono, csak mégis. Vagy hogy ki-biztosítottuk volna.

— Ugyan erdej. Erre a hét-három napra ...

Az asszony szegény, mintha banná, hogy beleavatkozott az ura dolgába, avval méri ki a másik táletélet:

— Igaz, igaz. Meg kend jobban is tudja ...

— Apja?

— Féltörverik a haragott.

Nincs igazibb, mélyebb álom, mint a dolgos emberé szombat éjszakáinak. Kivált így: az arató, munka végeztével. Nehéz abba léket verni. Ért, hal, szől, felel, de azért alszik.

— Ugy-e, keljen kend föl.

— Eh.

— Mondom: tűz van.

— Az az.

— Kint a nyomáson. A Jézus áldja meg kendet. No.

— Ott-ott.

Eppen akkor lótt a bakter az ablak

alatt. — Tűz van! ... Emberek, ég a nyomás,

A lóvára főlngött Jachoda Imre.

— Szaladalon kend, égnek az asztalogk ...

Édes jó uram, Jézusom.

A milyen nehéz felketeni az ilyen fáradt testű embert, olyan józan egyszerűre, a hogy felcsodott. Nem हुआक, nem tudakol, nem tapogató, egy pillan alatt megtalálta a vasváltit és szalad.

Valami szorony az mikor akkora tömegben ég az ólat. (Milyen jól nevezik ezeket emberek a gabonát: élet!) Annak iszonyu, a kinek tulajdon kára nincs benne.

A jó Isten tudja, hogy támad. Álmos pipázó ember gondatlansága, rosszakarat epl-e el az első szikrák, ki tudná azt kideríteni? Csakhogy ég. Kövös ember látta, hogy támad az ilyen pokol. A ki látta a keletést, az hallgat róla teljes életén át, de van is hallgatni valójá. Azka a javában emészto poklot látni sokan.

Hogy ime két-három asztag tüzből áll. Suhog, bug, panszokodik, nyög. Olyk mintha elaludnék egy pillanatra, s azután so lebben rajta, csak izzó, ólva hasadékon látni, hogy emészto poklot belül, a másik pillanatsban az összes hasadékból kitör a láng és egygyé olvad az asztag egész tömém. Körül a többi éf asztag elkezd borzongani; a hőségűtől főlleg perdül minden szalmaszálnak a töve; mintha az egészét kiborították volna. S ahogy egy szikra

ősszel vetve a téli hideget, a rossz tavaszi időjárást nem stnyíl és tavasszal a legkorábban vágható növények közé tartozik, végül hogy egyaránt jól fejlődik úgy a laza homokon, mint a kötött agyagban. Utóbbi körülményi különösen hangsúlyozom, mert a homoki búkköny név azon téves nézetre szolgáltathat alkalmat, mintha csak homokon fejlődne jól. Ez egyáltalán nem áll, mert a legköttebb földben is jól diszlik; de nevé annyan nyerte, hogy oly gyegek homokon, melyben az őszi búkköny s borsó már meg nem él, még mindig jó természeket ad.

A homoki vagy szósós rozos borsó természetével már több év óta foglalkozom és alkalmam volt kiváló tulajdonairól meggyőződést szereznem. Az időjárás iránt érzékenlen, kifagyástól, kipállástól nem szenved, a hideg vagy száraz tavaszi nem stnyíl. Oly években, midőn az őszi búkköny vagy borsó teljesen kifagyott vagy kipállott a szósós búkkönyt abszolúte semmi baj nem érte; sőt volt olyan esztendő, midőn a koverékből a roz teljesen kiveszett, a szósós búkköny pedig megmaradt és a roz helyét bevőve teljes ermet adott. Az icedi eső s hideg szeles tavasz például a közönséges őszi búkköny s borsó fejlődését teljesen megakasztotta, míg a szósós búkköny napról-napra szemmel láthatólag fej-

lődött. De normális időjárás esetén is, kitünik gyors fejlődésével úgy, hogy 10–14 nappal korábban kaszálható a közönséges búkköny a borsónál. Ez annyiban is fontos, hogy gyorsabb növekedésével lépést tartva a roz fejlődésével, ennek kalászhányása idején bátran kaszálható, míg az őszi búkköny s borsó lassabban fejlődve, a kaszáláshoz (a menyisre való tekintettel) tulajdonképpen csak a roz elvénült után foghatnánk.

A fejlődésbeli különbséget a május 5-iki fényképfelvétel után készült 189. számú és 190. számú ábrákban látható; a szósós búkköny (1), csaknem a roz magasságával bír s teljesen zárt, ellenben az őszi borsó (2) és az őszi búkköny (3) ez időre fejle-

désükben még hátra vannak. Ezen különbség a 190. számú ábrában is feltűnik, hol 1, 2, 3 jelzés alatt a közönséges búkköny, a rozos borsó s őszi búkkönynek 1. 2. 3. legvívott takarmánymennyisége van bemutatva.

Összehasonlítás ezülből ugyanis a mult év őszén rozos szósós búkköny, rozos őszi búkkönyt, s rozos őszi borsót vetettem három év előtt trégyázott homoktalajba, egyenként $\frac{1}{2}$ kat. hold magasságra, 2. sz. föld. illetve borsó a $\frac{1}{2}$ -ad rész rozvekeréből, $\frac{1}{2}$ kat. holdra 50–60 kgr.-ot vetettünk augusztus 30-án sorvetőgéppel 12 cm. sorváltásra. — A terméseredmények következők voltak:

1. Rozos homoki búkköny május 6-án kaszálva: $\frac{1}{2}$ kat. holdon 112 q, 1 kat. holdon 224 q. zöld takarmány.

2. Rozos őszi borsó május 14-én kaszálva: $\frac{1}{2}$ kat. holdon 72 q., 1 kat. holdon 114 q. zöld takarmány.

3. Rozos őszi búkköny május 14-én kaszálva: $\frac{1}{2}$ kat. holdon 64 q. 1 kat. holdon 128 q. zöld takarmány.

Az őszi búkköny illetve borsóval szemben tehát k. holdankint 116 illetve 80 q.-val adott többet.

A szósós búkkönynek v. rozos búkkönynek még következő jögyzem meg.

A szósós búkköny úgy ősszel, mint tavasszal vehető, de tulajdonképpen rendeltetését őszi vetésnek tekintem.

189. ábra. 1. Rozos homoki búkköny, 2. rozos borsó, 3. rozos őszi búkköny.

résik, egyszerűen ret lobbot az egész. Csak a gerinczén alul, ahol a vízmenet okáért lefordított kalászok rónája húzódik, ott látszik egy barna, égetlen csik. Mert a szem még nem fogott tüzet. Akkor hirtelen, mintha valami fönomlás leheltet érte volna, elalszik az egész lág. De csak egy pillanatt. A másik minuteban ujra nagyot lobban, ahogy új réteg kaput a tűz. Az a kalászlóra akkor már izzó, sziporkázó, vakítóan fényes. S az asztag sarkain megjelenek az első hasadékok. Mohón vesz lélekzetet a beljebb-beljebb ható lsten-verse.

A vasut felől való sarkon kezdődött a veszedelem, éppen szél alá. Nem volt túlságos a szél, de ahogy egy-két szélrén érte a tűz, megnövesztette a szélet mindjárt. Kacsakaringós szikrák, a milyen a szólo kacsa, szálltak kerék-küllő irányában egy egy hájtársnyra. Mint valami pokolbéli hirmondók. Mint valami pokolbéli hadsereg szállásainál.

Nem mondom én, édes falubélieim, hogy nem volt gondotok vízre. Hiszen volt. De mit ér az a ti félénkeli hordótok, képzés kádátok, mit ér? Ugy-e ahova odafönt-tetek egy vederrel, az körülvalta a lág szépen, felettéket egy darabig, mint a subagallér, utóbb meg onnat lobogott legmagasabbra.

Édes falubélieim! . . .

Az árpája égett már Jahoda Imrénék, még akkor se hagyta ott a szőrüjét. Hogy

egy szikra megszállt a buzaasztagnak, leverte, elalatta a vasvillával. Aztán lapátja kapott, (Isten tudja, hol vette). — s homokkal fojtogatta a rabló, lapakodó paraszt. Egy-egy tűzcsóva ráesett az ingró, kiegészzte. Odakapott, elnyomta. Olyan helyüti felhőlyagot a bőre nem fájt. Csak védokezett megmindég. Messzünken kiabált rá:

— Imre, héj, gyerekeid vannak otthon . . .

Mig arra fordult, fellobbant a buzaasztagnya is, az árpá felül való szögletén.

Akkor eldobta a vaslapot, belemarkolt az asztag füstölgo nyers végrébe, kiluzott egy market belőle és megszaladt. Hogy a hőna áll szorította azt a marék buzát, sarkát verto a sulyos kalász. Pedig előtte ember volt.

Az a marék buza volt az egész esztendő termésé. Azt mutatta meg az aszonnányi sirva:

— Nézd, mind ilyen volt . . .

. . . És az aszony sose merte azt mondani az urának:

— Ugy-e, hiszen mondtam, miért nem biztosítjuk ki?

Nem azért, mintha félt volna mondani, hanem hogy nagyon szerette az urát.

Pedig, az Isten tudja, miből árendálnak megint jövöre:

Szegények . . .

ben kell keresnünk, midőn is kora tavasszal nagy mennyiségű zöld takarmányt ad. Tavasszal vetni azért nem célszerű, mert a szósós búkköny eleinte, úgy körülbelül 2–3 hétig igen lassan nő (csak bokrosodik) ez idő alatt a gyomok elnyomhatják különösen száraz tavasszal. Ősszel ezen lassu növekedése nem hiba, sőt előnyösí tudható be, mert a felhozó simuló bokros hajtásai épp ezen oknál fogva, ninesenek a kifagyásnak, illetve kipállásnak kitëve; tavasszal aztán, a mint az időjárás kissé felmelegszik, az őszel keellen megbokrosodott hajtásai hirtelen felnyulva rohamos növekedésnek indulnak. A szósós búkköny nevének megfelelően apró, finom, esztösen csillogó szorvetelen van boritva. Szőrössége azonban csak az elvirágzás elmúltával kezd feltűnni lenni, miert is kaszáláshoz a virágzás kezdetén kell hozzáfogni.

Szénává szárlitani nem célszerű, mert szőrösségénél fogva rohamos száradó, a rendben könnyen összeálló tömegtét, másrészt levelei igen könnyen letörednek; végül mert megszárlitva sajátságos laza, könnyű s szósós voltánál fogva ezüstösen csillogó szénát szolgáltat.

A szósós búkköny csak kissé jobb erőben álló földben is rendkívül buján virágozik (lásd a 192. számú ábrát) a mag megtermelés ezülből már a legelőnyösebb, mert viszonylag sok virágot elrug s kevés magot köt. Ha magot akarunk termelni, kétféleképpen járhatunk el, és pedig vagy az első kaszálást, vagy a sarjut hagyjuk magnak. Ha az

első kaszálásból akarunk magot fogni, akkor gyengébb (2-4 év előtt trágyázott) földbe vessük, felérésben rozsszal keverve. Ez eseten 250-350 kgr. kirostatl s kitreuzóztit tiszta búkánymagot kapunknak kat. holdanként. En azután a második eljárat, midőn a sarjait vessük magnak, helyesebbnek tartom azért, mert az első kaszálással takarmányt nyerek, a sarjuból pedig kat. holdankint 100-150 kgr. tiszta magot kapunk. Ez esetben vessük a rozsos szösös búkányt trágyás földre, a takarmány lera-kásához pedig lehető korán, a virágzás legelőn kell hozzáfognunk s legalább egy óras magasodás terül hagyunk. Utóbbi két dolog különösen fontos, ha a sarjuból magot akarunk fogni; elvirágzás után s igen alacsony tarlóval vágva, a sarju fejlődése kielégítő nem lesz.

A 198. számú ábrában a sarjuból fejlődött magvas szösös búkány mutatom be, mely az idei kedvezőlen idő és a Grapholita nobriana kártétele dacára, kat. holdanként 120 kgr. magot adott. Még egy-néhány sorban a *biborheréről* (*Triplium macranthum*) akarunk megemlíteni, kezni, mely utjabban mindinkább elterjedő takarmánynövény ugyanoly jelentőségű bir, mint a szösös búkány. Vagyis őszszal vetve, kérsz tavasszal igen jó minőségű takarmányt ad és a talajt — miután csak egy kaszálást ve-

190. ábra. 1. Rozsos homoki búkány, 2. rozsos borsó, 3. rozsos és z. búkány.

hetünk róla — szintén hamar felszabadítja. Augusztus folyamán vagy szeptember elején vetve, május közepén kaszálható.

En a *biborherét* — most már több év óta — nem egymagában, hanem rozsszal keverten vetem, azért hogy oly takarmányt nyerek, melyben a tömeget a rozsa, a proteindús takarmány pedig a *biborheré* szolgáltatása; másrészt azon oknál fogva, hogy az őszszel elkorosodó rozsa a kissé kényes *biborherét* a téli szeptemberi fagy ellen védelmezi. A rozsos *biborheré* vetésével igen jó eredményeket értem el és a keverékvetés ezen módját a gazdáknak nyugodt lélekkel ajánlhatom (lásd a 191. számú ábrát); egy kat. holdra 80-85 liter rozsa és 20 kgr. *biborheré* szükségeltetik, melyet épp oly módon vetünk el, mint a törös herélné szokásos.

Az első múlt év őszén (augusztus 30-án) vetett rozsos *biborheré*, május 10-én kaszálva 208 métermázs zóld takarmányt adott, mely 40% rozsa és 60% *biborheréből* állott. Azon ellenét, mintha a rozsa a *biborheré* kaszálása idejére elvünne, nem áll, mert a *biborheré* virágása s a rozsa kalászhányása összeköti, a *biborherét* pedig virágzás elején kell elvünni, ellenesetben a fás takarmányt ad, melyet az állatok nem szívesen esznek. A *biborherével* tehát oly növény birtokában vagyunk, melyet a takarmányszor értéknél feljavitására használhatunk föl. A *biborheré* sarjfeloldése nem érdemel figyelmet; erre számítva, várni a föld felbörvését nem jára hasznal; egy kat. holdról 20 zóld sarjot kaptam, mely legnagyobbrészt idő előtt megfásodott.

Kerpely Kálmán.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

Elvetelés.

II.

4. Természettani és vegytani okok. Ebben a tekintetben mindenekelőtt azt mondhatjuk, hogy mindaz, a mi a vemhes állat vérének főfokát természetesen emelni vagy lecsökkenteni képes s mindaz, a mi annak oxigénmennyiségét növelheti s a szénaszó felhalmozódását abban elősegíti, okot szolgáltat az elvetésre. Az előbb jelzett dóbár,

ásványokkal keveredett takarmányok egyikét képezik a leggyakoribb elvetést előidéző okoknak. Sajnos, éppen ezeken a hatásokban hisznek legkevésbé a tenyésztők, vagy onyhabban kifejező — ezekkel ilyen s káros hatást ismerik legkevésbé — holott a gyakorlatból éppen ezen hatásokra vonatkozó példák vannak az irdolomban legnagyobb számban feljegyezve.

De nemesak a mennyiségben túlságos s a minőségben rossz táplálékok, italok veszőletyek ekképpen a vemhes állatot s a magzatot, hanem egyrészt normális, jónek vélt életség és ital min. bizonyára nem különben az anyálatl vérenek fizikai és kémiai tulajdonságait változtatván meg vagy idegrendszerére folyván be, hat hasonlóképpen abortálólóg. E tekintetben jogosan gyanúsítják mindenekelőtt a tartalomszegény, bár másképp nem rossz takarmányt, mely némely kedvezőtlen évben terem, mikor aztán, egyből kímáthatatló ok nélkül, az elvetések gyakoriak. Gyanúsítják még a savanyú füveket, a szesimoslékot, a beveremelt répa- és burgonyaleveleket, a lenmag és repesz mag-pozsótát is nagyobb mennyiségben nyújtott, bár kifogástalan, gyári répaszeletet, az új szénát, a túlságos sózást stb.

5. A vemhes betegség és elhalása. Jóllehet minden kétséglen fölül áll az, hogy a mē-

felvívódás, kólka, megerőtlet munka tehát főképpen azért hat abortálólóg, mert a vérben számosznak felhalmozódásával jár, a különféle lézas betegségben szenvedő vemhes állat pedig azért vetél el, mert vére elcsordásos és összetétele is hibás, de vérenek főfoka is emelkedett. Innen van tehát az, hogy pl. keleti marhavészben, lófüvesben, influenza, tüdővészben stb. szenvedő vemhes állatok — ritka kivétellel — elvetnek. A vér hígás elcsordásos s abnormalis mennyisége és nyomása számos hatást folytán beállhat s okot szolgáltat abortusra. A testnek kívülről történő tetemesebb lehűlése kedvezőtlen időjárás esetén, egy nemkülönben a belülről történő lehűlés, túlhűlése ill. fagyott vagy deres éleség fővívódás, kor, mind ok lehetnek tehát az elvetésnek éppen a miatt, mert hígás s véryomás is elcsordós. Épp úgy hígásos lesz a vér mennyiségben, nyomásban és elcsordásában nagyobb vérvésztesek esetén, némely anyag vagy szer (pl. anyarozs) hatása, vagy nemkülönben hiszának indult állatokban s innen jön, hogy ez esetekben is könnyen áll be elvetés.

A vemhes állat vérenek vagy összetételében való változásai pl. különféle betegségek, mérgezősek esetén, hogy szintén nem lehetnek közömbösek a vemhes méhre és a magzatra, az önként érthető s megmagyarázható, hogy pl. romlott, penész- és egyéb gombakkal fertőzött, nevezetesen üszögös, rozsdás, anyarozos tápszernek; dohos, avas, korhadt, rothadt anyagok, fertőzött ivóvizsek; mérges növényekkel, állatokkal,

ben levő vemhes elhalása közönségesen az anyálatl részéről történő táplálás zavara vagy megszűnése által idéztek elő, bizonyos az is, hogy a vemhes önállón is megbetegedhetik és elhalhat s mint halott, idegen test elokkothetik. Eszerint a holt magzat, mint ilyen, okot képvisel az elvetésre, még pedig igen gyakori ok, jól lehet az sincs kizárva, sőt nem is nagyon ritka eset, hogy ki nem küszöböltek, hanem bennmarad s ott felülék és felgyűrűk, vagy otthadásba megy s ugy írni ki a vemhes vére, hogy összetöporódnván n. k. fémagzat (lythopedion) válik s hónapok, sőt évek múlva se vetültek el.

Ahoz tehát, hogy a holt magzat az elhalás után csakhamar elvetessék, az szükség, hogy a méh összehúzódását és megnyúlását létehozza. Ezt felgyűrűk eszközi és, de az előbb mondott eltérésekben kívül még az is megeshetik, hogy a holt magzat elvetetik, az esetleg még benn levő élő azont nem, miből következik, hogy a holt magzat némelykor aktiv, máskor passzív szerepet játszik az elvetés felidézésében, passzívul járulnak legalább is egy bizonyos ideig addig, míg annyira meg nem változott, hogy a méh összehúzódásának és megnyúlásának felkeltésére alkalmassá vált. Mivel éppen gyakrabban az anyá részről a mélypogások s illetőleg a burkok közvetítésével történő táplálásnak zavara vagy hiánya idézi elő a vemhes elhalását, érthető, hogy ritkább a holt vemhes visszamaradása, mint elvetése vagyis érthető, hogy az elvetés eredeti megindítója tulajdonképpen és az esetek

legnagyobb számában nem maga a volt vélem, hanem egyéb s a vehem csak okoz, mely aztin öközvé alakulhat.

6. Az elvetéltől *specifikusa óka*. A felsorolt hatacsok kívül, melyek elvetélt mellett fertőző bántalmak is előidézőhetnek, vagy látszák, létezik olyan saját szerű határy is, amely *kiszárlag* az elvetéltől okozza. Az az észlelet, hogy bizonyos formájú elvetélesen keresztül esett állat méhének válladéka, vemhes tehén méhüvelyébe juttatva annál elvetéltől idézhet elő, csak megőserősíté anna régebbi felvetély, hogy lenne csak egy fertőző természetű anyag, mely állatból állatra való áttragadás folytán az elvetélsen egy különleges formáját idézi fel, azt a formáját t. i., melyet ragadós-járványos elvetélsen okoz.

Az ezen természetű elvetéltől előzőző fertőző anyagot egy bakterium képeben, Bang, kopenhágai tanár (haz az előleges közleménynek himni lehet) már fel is fedezte, következőképp ezen elvetélsen egy oly betegséggel állunk szemben, amilyenek a többi ragadós betegségek.

A fertőző anyag, tehát az érintett bakterium a legnagyobb valószínűséggel csak a méhüvelyen keresztül jut be a méhbe, még pedig vagy a közösléskor, vagy a fogamzás és méheltárolás után. Fertőzőre lehet a ragályanyaggal ugyanis a himveszvé s akkor ez közvetíti a méhbe: de fertőzőre lehet minden tárgy, amivel az állat érintkezése jöhet, sőt nincs kizárva, hogy a levegőben is elterjed a ragályanyag. Ellehet hurezoni, illetőleg közvetítenni lehet tehát a fertőzőanyagot legelő sorban az állomai, ürülékek, névszeren különösen a méhél kiszárlt húr, vagy hemmel, burokkal, moosokkal, nem különben a rondított takarmányokkal, az állatgondozó ruházatával stb.

A befertőződés leggyakoribb formája valószínűleg az, hogy a gomba a méhüvelyen át az esetleg nyitott méhszájnyíláson keresztül a méhbe jut, avagy a méhét előző nyálkás dugót átlölyösítve, azon keresztül ér a méhbe, ott elszaporodik s megtámadja első sorban valószínűleg az anyát és magzati méhlepényeket ugy, hogy az azok közötti összefüggést megszünteti s ekként a magzat elhalását létesíti, vagy a magzataba is eljut s azt közvetlenül támadja és öli meg. Nem lehetetlen az sem, hogy az elzárt méhbe a fertőző bakterium akkor jut, mikor a nyálkadugó rendes körülmények között is, még úgy s illetőleg akkor, mikor ismétlenül *felújul*. Erre látszik mutatni az, hogy a ragadós elvetélsen a vemhesség 2-3, vagy 7-8-ik hónapjában szokott bekövetkezni, nem úgy mint a közönséges elvetélsen, mely a husasággal bármely időjében boallhat. Minden elvetélsenek előidézője most természetesen az, hogy a hasas állat *idő előtt* vajjudni kezd s aztán élő vagy holt magzattal csakhamar megszűli.

A ragadós járványos elvetélsére néve azonban jellegző mindenekelőtt az, hogy napokkal előbb nyálkás, hurutos kifolyás közelek egyébiránt az anyátlára néve komolyabb veszélyvel nem járnak, de mégis nagy kalamitász képeznek, amennyiben rendelkezésükkel idéznek fel a teljesben, a folytatásban a fogamzásban s a mi a legnagyobb bál szivesen ismétlődnek.

Mielőtt rátérnék már most a bál orvoslásának megbeszélésére, fel kell említenem, hogy hosszú gyakorlatomban ragadós elvetéltést csak oly tényezetekben láttam, ahol szokásában van a visszamaradt magzaturkoknak u. n. kirothasztása. Közlelebről nem

tudom mi célból, Dr. Szentkirályi Ákos tanár aziránt interjultva meg körlelveben a nevesebb tehénészetek tulajdonosait, hogy mi jobb: kirothasztani vagy eltávolítani a magzaturkokat? Anélkül, hogy ezt direkt feleletnek kívánám vétozni, megjegyzem, miszerint a domesztikált állatnál a kirothasztást én mindenképp hibának tartom, sőt az azokonközben beálló rothadásí folyamatot oly körnémző bakteriumok elszaporításával vádolom, amelyek a ragadós elvetélsenek specifikus önkéntek.

E feltevélsből önként következők, hogy minden beavatkozást teljesen haszontalannak tartok, ha az egyszersmind a szóban forgó rothadásí folyamat ellen nem irányul, mert a gyógykezelésben sikert csak ott láttam, a hol egyebek mellett ezen rothadásí folyamat ellen is hathatosán sikra szálltak.

Az okok előrebocsátott ismeretéből önként következik, hogy a közönséges és

191. Rozsoos bibor herc.

ragadós elvetélsen ellen nem egy, hanem nagyon sokféle módon szükséges küzdenünk akár védekezőleg, akár gyógyítólal; azért, bár meg lehet, hogy unalmas a lajstromszéri felsorolás, sorba veszem a teendőkét külön és együttesen, ugy a nem ragadós, mint a ragályos abortuszra néve. 1. Legelső feladat soha, semmiféle körülmény között meg nem tűrni, hogy a magzaturkok (a pokla) az állatból kirothadjan. Ne vezessen félre bennünket az a tudat, hogy a természet ölen élő, nem domesztikált állatból a magzaturkokat soha senki el nem veszi, hanem azok magukról távolodnak el; gondoljuk meg, hogy a szabadon mozgó, természetes körülmények között élő állatból a burkok rendszerint gyorsan s a nélkül távolodnak el, hogy rothadásnak indulnának s a lehető legtrikább, kivételes eset ennek ellenkezője. A háziasított, a természetes mivoltából kiforgatott állatban a magzaturkoknak visszamaradása azonban mindennapi dolog még akkor is, ha elve-

télsen fenn nem tartog s jól felfogott érdekek azokat azelőtt elvetélsen, vagy valamely beavatkozással eltávolításra bírní, mielőtt rothadásba mehetnének s anyagok természetesen és elszaporodására alkalmas szolgáltathatnának, mely anyagok körnémző lehetnek direktre és indirekte.

A burkok eltávolítása némi gyakorlat megszerzése után, nem vagy mesterség s a következőleg hajtható végre. Körmeiket levágjuk, gyökeresen megtisztítjuk, s kezünket s karunkat szappannal alaposan megmoszuk. Az 1-2%-os kresolinoldatot tartalmazó irritáló anyagunkal óvatosan bekenjük, hatolunk egészen mélyen a hüvelyen keresztül a méhbe s ott a gummissövet eldobosítván, a folyadékot ömölíni hagyjuk, az edényt magasra emelvéten, hogy a szer mindenüvé jól eljusson. Ezalatt ujainkkal felkeressük a méh és burkok azon részeit, melyek egymással össze vannak tapadva s a tapadási helyeket ujainkkal óvatosan leválasztjuk, kinn lefelé balkezzel húzva által segíten a leválat. Ekként a burkokat eltávolítván, a mondott irritálást egy-két napon át még folytatjuk s azal a kezelésnek vége.

Mintthogy azonban kisebb háziállatok méhébe bejutni lehetetlen, minthogy továbbá a burkoknak erőszakos leválasztása mégis csak több szaktörtemet kíván meg, sem-hogy azt bárki is veszedelem nélkül végezhetné, a pusztá irritálást vehetjük igénybe — mint a gyakorlat mutatja nem kevesebb sikerrel. E célból tehát csak bevezetjük az irritátor csövet minél mélyebben a méhbe s a mondott erősségű langyos kresolinoldatot 2-5 liternyi mennyiségben s napjában kétszer abba bekenesztjük, avagy felujjuk egyfólyt az összetapadt helyeket, másfólyt összehúzóddásra készítettük a méhét és fertőzőellenük is, tehát minden javatnak, hogy a burkok eltávolodjanak s rothadásba ne menjenek — eleget teszünk.

2. Második elődázhatlan feladat a szülés minden mooskát (a vemhet és burkokat is odavetvé) a legnagyobb szárazra elvártatnani s meg is semmisíteni, letti legyen a leeltes rendes, vagy ahótrmis, mert ezen — talajra, alomra s máshová kerülő — piszokról sohase tudhatjuk, hogy bajnak kuforrásává nem leszen. Magát a leellett állatot, nevezetesen annak hátulsó testrészeit is gyökeres letisztításnak kell alávetnünk, mert különösen ragályzó anyag azon is megtapadhat s további fertőzésre szolgálhat alkalmai.

3. A gyökeres tisztogatás rendszerint nem is elég, hanem szükséges még, vagy legalább is czélszerű, fertőzőtelenítést is végrehajtatni oly formán, hogy az állatot hátsó testrészen s leginkább farka alatt, péra környéken, csonjaj között, farkán, 2%-os kresolinoldattal jól lemosatjuk s állhólygok 4%-os sóköt (kénasav) rész oldattal felolloszuk, jászlat pedig luggal lesikároltatjuk s a falat frissen bemaszaljuk. Elődázhatatlan szükséges mind ez akkor, ha ragadós elvetélsen esete forog fenn, mely esetben még elkerülhetetlenül szükséges az, hogy az elvetéltől készülő, vagy már elvetélt állatot a többi közül elválasszuk, vagy ha kivétel, az egész állományt a beteg állás tartózkodási helyre elkülönítsük, külön gondozók felügyelete alá helyezzük s közvetlen vagy közvetett érintkezésüket megakadályozzuk.

4. Kivánatos sikert a jó tavábjertődésnek megakadályozásában még mindezek végrehajtása után is csak akkor remélhetünk, hogy ha az egészségnekkel látszó példányait is bizonyos megfólyos védőhatás részüljük. Egyetlen ragadós elvetélsen esetben is gyanus, hogy egy vagy több egészségnek látszó állatunkba a fertő anyag utat lent, közelekképp meg kell azt semmisítenünk azelőtt, mielőtt elszaporodván romboló hatását kifejtethetné. Az egész istálló alapos tisztítása s fertőzőtelenítés mellett tehát

minden vemhes állat méhüvelyébe nagy óvatossággal 1/10-os kroolin-olajat kell naponta egyszer 3—4 napon át fecskendezni egy oly irrigátorral, melyet elvettelt fecskendezésre nem használtunk. Ezt az irrigálást nagy ügyelettel úgy kell végrehajtani, hogy a cső csak egy arasznyira hatoljon a hüvelybe. Két százalékos kroolinnal aztán az egészségesnek látszó állatok hátsó testrészeit is úgy kell fertőtleníteni, a hogy imént az elvételtre nézve mondtam volt. Ha ez eljárásnak számos esetben határozott sikerét nem láttam volna s ha tapasztalásból nem tudnám, hogy a ragadós elvételés ellen minden egyéb küzdelem teljesen haszontalan, úgy nem merném a mondottakat melegen ajánlani, felhívni a figyelmet még a következőkre is.

5. Beszerzett bikát, vemhes tehenet,

13. Hátrafelé tulságosan lejtő állásban tartani a hasas állatot nem tanácsos,

14. Tulsok és különösen puffasztó elvetséget nyujtani a vemhes állatnak, káros.

15. Káros bármiképpen romlott, mérgező vagy meg nem felelő takarmányt és vizet nyujtani is.

16. Kedélyi izgalmaktól is ezélszerű lehetőleg védeni.

17. Ovni kell a meghűléstől.

18. Vigyázva kell némely orvosszerekkel is bántani.

Mind ezek után azon gyanúnak adok kifejezést, hogy kérdéstevők állományába a ragadós elvételés fészkelte be magát, mit az itt mondottak után maguk is megfognak

Hála Istennek, a hesszeni légy az 1884-iki fellépése óta egyre apad, a kár egyre kisebb s ez idén, ha láthatók is itt-ott kisebb-nagyobb mérvben fertőzött vetések, amelyek a hesszeni légy megtámadott, azok alig jöhetnek számításba. Mert végre is belé kell tőrdőnünk abba a tudatba, hogy a hesszeni legyet tökéletesen ki nem irtathjuk, de viszont az embernek módjában áll határt szabni a rovar kártételének.

Igaz, be kell őszintén vallanunk, hogy nem mindenütt érvényesült a természet uralmának az akarata s ha sokszor éppen a természet nem segítene rajtunk, minden tudásunk és erőnk hiábavalóság volna. De e korlátoltságunk dacára az emberi akarat mégis megváltoztathatja a természet folyását, enyhítheti annak ama kitérésait, a

192. ábra. Homoki bükköny teljes virágzában.

193. ábra. Sarjából fejlődött magvas homoki bükköny.

akár van gyanu, akár nincs, ezélszerű a mondott fertőtlenítéssel illetni, mert számos a példa, hogy ily idegen állat hurcolta be a bajt egészséges helyre.

6. Elvételt és gyógykezelt tehenet, hágot bikának him-veszélyét, tassaköröt 2/10-os kroolinolattal deszinficiálni tanácsos.

7. Úszót túlfataltan hágatni nem ajánlatos.

8. Rokonságban tenyésztani az elvételés miatt is veszélyes.

9. Nagyobb teljes hozam elérése végett zsaroló fejést izzni megfontolást érdemel.

10. Védni kell a vemhes állatot minden orvni behatástól s munkában való túlerőltetéstől.

11. Megvemhesedett állatot felhágatni, közöszlenni engedni nem ezélszerű.

12. Hasas állat hüvelyébe szakértelmetlenül benyulni nem jó.

íthetlni s a teendőket most már világosan fogják láthatni.

Monostori Károly.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Csalogató vetések alkalmazása a hesszeni légy ellen.

A földművelésügyi m. kir. minisztor a múlt hetekben ismét felhívta a gazdaközönséget arra, hogy csalogató vetéseket alkalmazzon a hesszeni légy (*Cecidomyia destructor*) ellen. A felhívás még nem a veszély jelzése, hanem csak komoly intelem a veszély bekövetkeztetésének elhárítása végett.

melyek az emberi munka gyümölcseit megsemmisíthetnek.

A hesszeni légy által okozott károk enyhítésére bizonyára jótékony hatásként volt a késő őszi (október 10-e utáni) vetéseknek, ehhez hozzájárult egyik helyen a tarló alá szántás, másutt a tarlóégetés, úgy a mint a védekezést a helyi körülmények éppen megengedték. S ma az eredmény az, hogy a hesszeni légy többé nem országos csapás.

És éppen az a tudat, hogy most nem fenyeget veszély, serkente a gazdákat a további forrtamos óvó eljárásra.

Tudjuk jól, hogy a tarlóégetés, vagy szántás egyik-másik helyen nemcsak azért nem lehetséges mindig, mert a takarmányhiányban szenvedő vidéken a tarló, mint legelőhely elég szükség van, hanem azért is, mert a szántás nem annyira a munkaező hiánya mint inkább a nyári szárazság miatt

igen sok esetben végre nem hajtható. Tudjuk azt is, hogy a kései vetésnek szintén a munkaerő és az időjárás kétéves volta utáiban különösen a nagy gazdaságoknál a tél áll: sokszor száz meg száz hold vetéséről van szó. Itt október 10-ig várnunk lehetetlen, s csak ott kell a természetnek ragaszkodni, a hol a vetésy tényleg nagy mértékű előtt.

És éppen ezeknek az óvó intézkedéseknek megidézése s hiányának mintegy kipótlására szolgál a csalogató vetések alkalmazása.

Milyen jelentőségű bírnak azok?

Következésen végrehajta ugyanazzal, mint a filoxera elleni szőlővédekezés, a mikor arról van szó, hogy a filoxerát ne kiirtuk, hanem csak meggyűrítsük annyira, hogy a szőlőben kárt ne tessen.

A csalogató vetések lényege pedig az, hogy augusztus végén és szeptember hó elején azon a területen, a melyet őszi vetésnek szánunk, több ízben és több kisebb helyen, legjobban két-három haraszttal, vagy az egész megvédendő területen végig futó foltookban hitványabb minőségű búzát, rozsort vagy árpat vessünk. A kikélt vétes aztán mintegy egy helyre eszalgotja össze a tojé hesszeni légy-ányákat, mert ha körösörül a föld le van szántva, és sehol semmiféle zöldült zsemze pázik meg, akkor kénytelenek is lesznek a legyek a részükre vetett foltokra húzódní.

A csalogató vetésására tojé petékből rövid idő múlva (sokszor alig egy hét kell hozzá) kikélt álezák mind a növény tövére, annak belsőjébe húzódnak, hol az álezák később, ha nem is bábozódnak meg, de annál, mégis a föld felé elmozdítják, és kibuknak nyomek. Ilyen stádiumban — mint bábozókba rejtett álezák, tehát mint általában — várják be és húzzák is ki a telet. A csalogató vetésből azok tehát az őszzel meg nem kelnek ki.

Ha a csalogató vetés jól sikerült, akkor az szeptember végén, vagy október elején már tőle van a hesszeni légy hátrahajlat. Erről mindenki meggyőződhetik, a ki ilyen vetésből egy-két bokrot kizsákit: azokban ha a vidéken hesszeni légy tényleg volt, bizonyosan talál néhány bábót.

Ezt a csalogató vetést lábón kell hagyni mindaddig, a míg a rendes őszi vetés meg nem kezdődik. Ez azért szükséges, hogy a hesszeni légy, mely nem egy időben kél, hanem egymás után rajzik, mindig találjon tojé helyre. Az, hogy a csalogató vetést megelőzőleg már más légy megfertőzte, az a későbbieket nem zavarja, hisz az ő ivadékai is talál meg elég helyet és táplálékot a közös növénybokorban arra, hogy kifejlődhessek. Azért, kell tehát a csalogató vetést jó későig meghagyni.

Ha rendes vetéskor a csalogató vetés már igen sáros, akkor tanácsos lesz a lekasztátni és zolden vagy megszarítva felolteni, vagy egyszerűen leelőletni, helyét pedig leszántani, de gondosan, hogy a csalogató vetésnek minden tőre teljesen föld alá jussón. Ez azért szükséges, hogy a lekasztás vagy leelőletés csak kevés pótja és még kevesebb álca és légybáb volt, leg-többje a földben maradt tövekben rejlik: ezeket a töveket kell mostan leszántani, hogy jövő tavaszkor a hesszeni légy belőlük ki ne kelhessen. A beszántott tövekben az általában őszzel és télen még nem pusztulnak ugyan el, de bizonyos, hogy ha belőle a szára a légy mégis kifejlődnek, az a föld alól ki nem buvhatik sehola.

Ily módon az a tömérdek légytömeg, mely a csalogató vetést ellette, mind tökére megy — felteve, hogy a felszántás gondosan lett végrehajta.

A csalogató vetéssel sokszor egyazonos jelentőségű bir a zöldeltés is, ha az addig az ideig maradt meg lábón, ameddig az

előbbit meghagyni szokás. Mert a rajzólé hesszeni legyek elepek azt is s azall is épp úgy bálnak el, mint a csalogató vetéssel. Sőt sokszor, ha a tarló gyorsan felzöldül főlöleges is volna a külön eszalgotóvetések készítése. Mert ha a tarló például a keresztel vagy kerdék helyén gyorsan felzöldül, akkor nem kell mást tenni, mint ezeket a helyeket szántáskor egyelőre felszántatnall hagyni, hogy a hesszeni légy rajtuk tovább fejlődhessék. Rendes vetés előtt aztán az így megmaradt tarlórészeket is le kell buktatni.

Biztonsági szempontból és saját megnyugtatózó végett jól teszi minden gazda, ha csalogatóvetést alkalmaz, de azon gazdák, akiknek saját földjükön vagy szomszéd-ságukban a hesszeni légy tényleg előfordul, kötelességük is, hogy a csalogatóvetéssel alkalmazzák, mert ha nem tessék, elsősorban nek bánták meg.

Jablonszki József.

SZÖLŐSZET, KERTÉSZLET.

Rovatvezető: Angyal Desz.

A szőlőtörvény végrehajtása.

A földmívelésügyi miniszteriumban folyó hó 1. és 2-án egy a szőlőtörvényre merre kitalált fontosságú értekelzet tartott meg. Megszoktuk az új földmívelésügyi miniszterolt, hogy minden egyes alkalommal, midőn a földmívelésügyi miniszteriumban a mezőgazdasági érdeklé fontosabb intézkedéseiről van szó, a gazdaközönség véleményét kérték, így történt ez a jelen alkalommal is, midőn az 1896. évi V-ik törvénynek a végrehajtásáról van szó. A földmívelésügyi miniszternek a liberális felfogása nemesak abban nyilvánul, hogy előzetes megbeszélés tárgyává teszi a teendő rendelkezéseket és ezáltal módót és alkalmat nyújt arra, hogy a tervezett rendelkezések esetleges hátránya, a törvényes és érdekelte felek már előre átgáttassanak.

A földmívelésügyi miniszter ezen liberális gondolkodásának és eljárásának köszönhető az, hogy a szőlőtörvény végrehajtását célzó rendeletet a két napig tartó anket folyamán jelentékeny módosításokon mehet keresztül.

Nem halgathatjuk el azonban azon nézetünket, hogy ez esetben, ha a miniszter a végrehajtási rendeleteket előzőleg véleményezés végett a szakköröknek megküldi, úgy ezen végrehajtási terveknek még tetemesebb módosításokat szenvednek. A törvény végrehajtását célzó rendeleteken ugyanis állami centralisztikus hangulatból el és az egész koncepczióból kint a törvény végrehajtási tervezetet egy oly egység készítette, a ki a gyakorlati életet nem ismeri és a ki a centralisztikus irányzatnak, az állami beavatkozásnak és protekciónak a híve, annyira, hogy a szőlők egész rekonstrukciójában tényleg a társadalmi tevékenységnek a leg-csekélybbit ér sínes biztosítsa s az egész folyamán államiilag lett volna végrehajtatva. Bizony tehát, hogy egy oly tervezetet javítani, a mely mindent államiilag, közzagdaságilag vég legjobban keresztül vitt, ellen-irányú változásokat eszközölni vajmi bajos.

A törvény helyes végrehajtásának egyik leg-főbb követelménye lett volna az, hogy abban a társadalmi befolyás megidézése, jelenben azonban, bár az értekelzetben igen sok lényeges módosítást sikerült kieszközölni a miniszterolt, vagy a dolog, hogy az újtelepítő szőlőbirtokosok a végrehajtásnak egyszerű objektumai csak szenvedőlegesen vannak érdekelve; de a végrehajtási folyamatba csekélyleg egyáltalán nem voltak bevonat. Azaz röviden a szőlők újalakították nincs érdekelve. Ezen

álláspontnak a törvényjavaslat tárgyalásakor az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben, mint a képviselőházban, valamint a jelen értekelzetben gróf Károlyi Sándor volt kiváló előkezes. Az egész rekonstrukció munkáját, mint az ismeretes, szövetkezekre bízhatta bebizonyos kiemelésnek és a hiánytalan munkálatot pedig nem egy bank, hanem maga az állam által óhajotta lebonyolítani.

Miután ezen törekvés hajótörést szenvedett, legalább a végrehajtásnál igyekezett részleges eredményt elérni olyképp, hogy a társadalomnak, illetve a községyneknek részben a társadalmi befolyás megidézése, a társadalmi befolyás biztosítások egy módón, hogy az illető községynek egy közös érdekeltséget képezzenek, illetve vidékenként érdekcsoportokká tömörülve, ezen érdekcsoportoknak legyen feladata javaslatokat szolgálni a végrehajtás mikéntjére néve; míg a hitel megszavazásának ezen érdekcsoportok képviselőiből állókat bizottság szerepeltetésével konszultatív testület. Mert a törvény végrehajtásánál számtalan oly momentum merül fel, melynél magának az érdekelte köröknek véleményét, gyakorlati tapasztalatát, óhaját és kívánalmait melőzni annál kevésbé lehet, mert ferde intézkedésekkel a vállalkozóknak az állam kedvet szegi és a rekonstrukció munkája halad rége, bírassza, de kevesebb zaklatással járó társadalmi uton.

Ugy a művelési termek a megállapítása az egyes vidékek igényeinek megfelelőleg, az egyes vidéken alkalmazandó fajoknak egy az alany, mint a nemes vesszőknél, valamint az egyes egyének hitelképességének a megidézése, a társadalmi befolyás megidézése szinte nélkülözhetetlen a községynebből érdekeltek, a községynek véleményének a kikérése. Annyi eredményt gróf Károlyi Sándor felszólalása, illetve az eszme mellett kitartott s folytatott küzdelem mégis eredményezett, hogy a miniszter a felhozott indokok sulya alatt annak az ígretnek megidézése szedte magát hivatalra, hogy a legközelebbi jövőben ezélla vidék érdekcsoportokat létesíteni s azoknak végrehajtásánál a megfelelő befolyást biztosítani.

Az értekelzet másik kívánalma volt, hogy a miniszter Baross Károlyi indítványára megígerte, hogy a törvény végrehajtásával kapcsolatban szőlőszéssz és ötványoskiványt állapít meg, a mely ezen forgalmat szabályozza.

A végrehajtási utasítások a részletekben is jelentékeny módosításokat szenvedtek s így magában a végrehajtási rendeletben Bernád István indítványára felvételtek, hogy községynek felújítás alatt álló szőlőkre is alkalmas. Tavártdik hogy a végrehajtási rendeletben azok a főbb borvidékek említessenek; de egyik se részesítessék a másik felett előnyben, hanem a felújítás egy időben s a jelentkezéshez képest vegye kezdetét. Ugyancsak törtülte az értekelzet a végrehajtási tervezetnek azon intézkedését is, a mely az előirsndi borvidékek közszsz szerződés feljeli meg, hanem a helyett megidézési tárgyat megidézéssel.

Az állami szőlőszéssz és borászati szakközégek számára az 1896. évi V-ik törvény-cikk végrehajtása körül teljesítőndő szolgálataokra néve kiadóndó utasítás is egy igen lényeges módosítást szenvedett, a mely szerint az értekelzet tulajomó többsége a tervezetből töröltetni javasolta azon intézkedést, hogy az agrárban megidézött és alkalmazottjai minden a községyneknek adott utasítást, utbaigazított s utmutatást írásba foglalva hagyják hátra a feleknél; valamint, hogy az állami szakközégek azon hátrahagyott utasításokat megtekintés s minden alkalommal ellenjegyzések és a mennyiben kénytelenek töröltetni arról a földmívelésügyi miniszternek írásban jelentést tegyenek. Ezen

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 8.

Alkalmazottak: **ELŐK: TELEKI Géza prof. ALHÁKI CSÁKYÓSSY Béla.**

ELŐK: TELEKI Géza prof. ALHÁKI CSÁKYÓSSY Béla.
 Zsigmond: **SZÖNYI Zsigmond.**

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdalkodás általános elismerése szerinti híven megfélelváltatásának folytán fejleszt a reformokat, melyeket a gazdalkodás évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltósággal megelégedésére a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjával tetemes megtakarítást ter lehetősége: a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstartó bőlveggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmas eleség)

biztosítása szintén a legelőzetes feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmárcskeltekkel.

Kiszáradt, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatni terményeket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügyintézők.

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszesséssel kitűnő eredmények lettek elértve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindenemű más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legúj-könyvben számlák
 Ingyenes ismertető füzeteket (Collumellától) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire, Oxfordshire, Shropshire, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyészállat-importeur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.

RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:

BUDAPEST,

FEHÉR MIKLÓS CÉGÉNNÉ, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

Ajánlja elismert hird: 1148

szabadalm. „PERFECTA” merítő korongos sorvetőgépet.

Sik is hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult

„ZALA DRILL” (szabad. Simplex) sorvetőgépet.

Vetőgépek a felette csodálatosnak bizonyult szabad. kiváltható kapacsok tyúkai vannak elítelve. — Felismerésben egyetlen egyes és kétféle

szabadalm. „PERFECTA” merítő korongos sorvetőgépet. — Felismerésben egyetlen egyes és kétféle szorvetőgépet, valamint összes talajjavító eszközöket a egyéb gazdasági gépeket. — A gépek bármikor megrendelhetők az országos kiállításban (a csoport gipszcsanak) és helybeni márkahelyeken. —
ÁRUSZÉKES INGEN ÉS BÉRMENYÉ

Magy. kir. állományvadászat. 110285. C. V. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. állományvadászat igazgatóságától vett értesítés szerint t. ó. október hó 15-én a német-osztrák-magyar-román személyforgalom új személyforgalomban lép életbe, mely részben felemelt menetdíjakat fog tartalmazni.

Ezen díjazásban által, melynek példányai a m. kir. állományvadászat díjazás elárúsi irodájában (Csengery-utca 33. II. em.) 50 fillért lesznek kaphatók, az 1896. évi szeptember hó 1-től érvényes hasonló személydíjazásban hatályon kívül helyezett. —
 Bécs, 1896. augusztus 26-án. Az igazgatóság. (Ünny. nem díjazatik).

Arak franco csomagolás, becs. indóhárzó számban tartány az 28 kilo, kiöntött 40 kr. tartány az 50 kilo, kiöntött 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kilo, 4 kilo 1. példányokban

(TÉRMÉSEI NYERS VASLENY) PÉCSI ÉS NYERÉSI JUSTITARSZA BECZ XII/2

1 Ft. Kaucsukkal 10 Ft. 10 Ft. Vízmentés Borkendő vadászati máknak.

JUST & Co. Bécs, XII/2.

Tenyészállat aukció!

Uradalmi intézőségi kerületünkben

Hinterthal-ban, Saalfelden mellett

folyó évi szeptember hó 16-án délelőtt
 pinzgai tenyésznyájunkból eladásra kerülő

6 tenyészbika, 23 fiatal bika, 36 tehén s 15 hasas szarvasmarha az ideai aukcióra hozatnak.

Jegyzéket erről kívánatra alanti cím, vagy **Hinterthal-i bei Saalfelden** intézőségünk küld.

A szomszédos kiszáradt kérelme folytán aukciónk befejezése után egyes darabok az ő tenyésztésükből is eladásra fognak kerülni. Ezen darabok száma és minőségére vonatkozó adatok egyelőre még hiányoznak.

Kocsiról a **Saalfelden-i** vasuti állomáshoz reggeli 6 órára, idejében való jelenlétes esetében gondoskodva leend.

A Schmidtmann-féle uradalmi birtokok igazgatósága Schioss Grubhof bei Lofer (Salzburg) 1896

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részv. társ. Budapestén
készt:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsiakat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speziáltságai: 511

B) Kéregöntvény vasuti kerekok, váltók, zúzóművek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszék kéregöntött hengerekkel mind a magas malmaszathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Fecsiszálshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.

Vizkereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra s a motortól.

Zsilipek, csövezetek, frictios kancsók, rotációs dynamoterek. Acélfűtés.

Van szerencsém a m. t. gazdaközönségnek a következő készítményeim ajánlani:

Kőrösi egyetemész diáznópor 45 és 80 krros csomagokban.

Barompor, lovaknak és szarvasmarhákknak, a kór-, neuburgi port minden tekintetbe pótolja 1 kgr. ára 80 kr.

Roborator, dörzsölő szer lovaknak, szarvasmarhákknak, 1 kgr. ára 1 ft 50 kr.

Szárnyaspor, szárnyasok elhullása elleni hathatós óvszer, 1 kgr. ára 1 ft 20 kr.

Nagyobb megrendelésnél bérmentve küldetik.

MARGOLIT SÁNDOR, gyógyszerész
KÖRÖSÖN, (Krizevac), Horvátország.

Cs. és kir. szab.
vizmentes szövetgyár,
legnagyobb és legrégibb az országban.
Alapították 1831.
332 kftűtetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, BÉCS,
V. Mária Valéria-utca 10. — I. Volksgartenstrasse 1.
VIZMENTES TAKARÓK (PONYVÁK),
kuzalok, gépek, kocsiak és vasuti kocsiakra olcsóbb és legjobb elpusztíthatlan
minőségekben, továbbá
REPCZE-PONYVÁK, MEGCÜJTŐ-PONYVÁK, TÖMLÖK.

ESŐKÖPENYEK és ÖLTÖNYÖK kautschukból és anékiul.
TŰZI- és ITATÓ-VEDEK, SÁTRAK, LINOLEUM.

ÁRJEGYZÉK és MINTÁK INGYEN és BÉRMENTVE.
„LEGGYORSABB KISZOLGÁLÁS.”

Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják, s sziveskedjen határozottan **ELSINGER** gyártmányt kérni. 928

Ó cs. és kir. apost. Főlelege
legmagasabb elismerése.

Nagy arany-dírom, valamennyi
világkiállításon.

AN ÉSŐS BÉCSI GÉPKÖZÖSSÉG-ELMÉRÉS
para-nál, Cere-nál, steering-nyerták és zsidrakárny-gyár
Gust. Wagenmann, Wien.

Központi iroda: VI. Magdalenenstrasse 16, a Theater a. d. Wien mellett,
ajánl elismert külön minőségben legelőször gyárt: ásvány, gépkocsi-szálló
és zsidrakot. **Orsz. Ásvány-keménység** (Bakusok). Összesen a legelső legelőször
gép-keménység, olajszállító, faolaj, ásvány-gépjárat megőrzésére gépekhez; **Wagen-**
mann-féle Hengergépjárat és Hengergépjárat a gőzhengerek keménység; szabad kocsikeménység.
Fekete, sárga, kék, uszó, olasz vízjáró I. és II. minőségben, szőlő gyártmányok,
legelőször gyárti áron, teherkocsik és hegyjárókészít. s.b. keménység. Ásvány vi-
lágító olajok: petroleum stand. white. Gyárt petroleum vesztelytelen, csak 40° C-nél
gyűléshő; szilikon petroleum, csatlakozó gépezet fehér és vörösfekete.

Steering-nyerták. Bécsi steering-nyerták, I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás.
Austria gyertya I. minőségű, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás.
Ceresen (szarvanyak), tiszta minőségű, minden vállalkozásoknak.

Brilliant para-nál dísznyerták, sárga pinczegegyerták.

N.B. Mintákat gyártmányainkól ingyen küldök.

Ló árverés.

A Nagy-Kanizsai uradalom bérlete letelle
miatt az uradalom összes állományára és pedig
100 darab 1 $\frac{1}{2}$, 2 $\frac{1}{2}$, 3 $\frac{1}{2}$ éves csikó és külö-
mböző koru ménés és használati ló

szeptember hó 15-én

délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fog
adani.

Az árverés Nagy-Kanizsán az uradalmi major-
ban fog tartatni.

1649

Karczag Béla és István.

Schlanitzkai vetőrozs

utánermet 550 m. tengerezin feletti magasságból,
ajánl vetéshez emétermészeinként csak nélkül 9 frjtával
helyben Klein Hermann-Sodice vasuti állomástól
Gutsverwaltung Smilkau bei
Wottitz (Csehország) 1852

Külföldi telephelyek
Homokszőlő telephelye.

Ira
Rács Sándor.

Ára 1 forint 80 kr.

Tekintettel a közeledő vetési idenyre van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb
díjakkal
kifutottatott.

Thomasszulfátlisztet

szavatolt 15-20% citráthoz oldható foszfor-sav tartalommal
és 85-100% porfinomsággal.

Felülmutatlan, minden talajra alkalmas trágyaszó, különösen sovány
talajok javítására, kitűnő hatású a szőlő, káposzta, káposzta, káposzta és olaj-
vények, lóhere és lucerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváléppen a
résekre.

Legjobb, leghatásosabb és legelőször foszfor-trágya, tekintettel hatá-
sának tartósságára, felülmúlja az összes szuperfoszfátot.

A citráthoz oldható foszfor-sav-tartalomú szavatoltságot vállalunk, netán
hiányzó mennyiséget megértünk. — Árjajlatokkal, szakmunkákkal és egyéb
felvilágosításokkal a legelőször-csehszlovák szőlő.

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérigazgatója
a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körút 34.

Ús. és kir. szab. trieur és perforirózó gyár.

NICOLAUS HEID

Stockerau-Wien.

Trieurök s szortirózó gépek minden gabonában tisztáltsáshoz.

Különleges trieurök, borsó, lenese, bab, repce, lenmag, köles stb.-hez szabó.

lyukasztott lemezekkel.

25%-al nagyobb munkaképesség, kifogástalan tisztítás, egészséges (magvak) szemek vesztésége nélkül.

Löhere trieurök, a léheriinek minden ábrán és lértékony keveréssel való megmozdításához.

Excelsior daráló-malmok.

HEID szabadalma, rozs, árpa, zab, tengeri, búz. zuzása és őrléséhez, kősi és erőhatással.

Nagyon könnyű kezelési, nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély kopás.

60 első díj!

Prospectusok ingyen és bérmentve.

1840

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:
BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Kárponti-, víz-, lég- és gőzfűtéseket, légszűrőket, szivattyúkat, csatornázásokat, szellőztetőket, olajutak, szettályok, vízerőművi emelőgépeket stb. nemkülönbön köcsör-, olaj- és rőseum váladékból nyert gázok értékesítését, csatlós készíttetését, létesítését, várocsok, indítóházak, nagybő épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövendeli előírások gyorsan készíttetnek.
egyjeb minőségű kőanyag-össze rakitron.

BURRELL-féle GŐZEKÉK

a legjobb munkaképességűek.

Szabadalmazott Compound gőzgép, legnagyobb színpompakartás, függőleges kitérdő, egyszerű kezelése. Utcai gőzhengerek, utcai lokomotívok.

Egyedül állású hely:

MEISSNER ÉS DIETLEIN
BUDAPEST, KÜLSŐ KERESPESI-UT 1.

Gut Lindenhof

Stübing a. d. Südbahn

elad 15 darab **iszóborjút** Simmenthalból direct hasas tehénben importálva 270 forint átlagos árban. Valamennyi 16 hónap és 2 1/2 év között van. Megtekintés esetén előzőleg távirati értesítés kívánatos. 1653

A veséi időnyre ajánlom

SACK RUDOLF

legújabb rendszerű sorbavetőgépeit

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík, vagy dombos talajon *mindegyik sorban* teljes szerinti mennyiségben *egyenletesen* lehet átvonni, anélkül, hogy a vetőcskére nyújt beugazítani, merítő vagy fogaskerekeket cserélni kellene.

Sack Rudolf valamennyi sorbavetőgépe feletti könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve, igen tartósság és kívánatra előkészítéssel is kaphatók.

Mindenemű Sack éke, borona, szőrvetelőgép és talajmunka-északos dűn viászkálókban van rakítáron *látható törvényes védjeggyel*

Legújabb árjegyzékem épen most sebben szolgálok azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője.
Budapest, V. Váci-körút 52. szám.

HONI IPAR!

Kiállítva:

• Iparcsarnokban (a gyár összes készletmennyiségi).
• A pozsonyi házban (házi ipari eszközök).
• A magyarfalu templom-bazár 14. számában (dárusztási hely).

Ajánlom különösen: a lőhálókat, fűzőgépeket tornaszereket, vásár- és női tászkákat, hálózva és kötözve, lawn tenis és más sport játékokat, halászlát és vadászati hálókat. — Technikai költsémdíjakat, mint: géphajtó köteleket, Thiel-féle kenderfont szilaj, orkos tömszelencéket, kenderstírt, kőzet. Gazdasági költőmunkákat, amelynek: Istráncok, kötőrések, rudalók és ruhaszálók kötelek stb.

☞ Képes árjegyzékek bérmentve. ☞

Ifj. THIEL KONRÁD,

első bácskai műtani költel- és zsinégáru-gyár
FUTTAKON.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

cs. és k. kir. szab. mosóvíz lózatnak.

Egy palackkal frt 1.40 o. 5. több mint 30 év óta udvari istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erőteljes; továbbá húzmadások, rándások, az ink megerősege s más ily alkalmankánál; kiegészíti a lovat kiváló teljesítményre idomlással.

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban, és drogeriában.

Készítők: **Kwizda Ferencz János**
Cs. és k. osz.-magy. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerárban, Korošburg, Bécs mellett.

Bérbeadó birtok.

Abauj-Torna vármegyében kényelmes urilakkal jó karban levő megfelelő gazdasági épületekkel, vasuti állomás közvetlen közelében egy

1252 magyar holdból álló nemesi hirtok

1897. szeptemb. 1-től 6. esetleg több évre

haszonbérbe kiadandó.

Ezen birtokból 585 hold szántóföld és rét 667 hold erdő-jelölő.
A szántóföld kiválóan jó minőségű sík terület, mely művelésre alkalmas vastag föllajjal, mely buza, sörépa, kapásnövények és dús műzstartalma folytán löherfélék termeléseére felelő alkalmas.

Értekezheti személyesen vagy levélben, bérbeadó

1658

Pongrácz Jenőnél,

P.-Szt.-Torna, (u. posta Orosháza).

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

mezőgazdaságról
és
mezőrendőrségről
szóló 1894. évi XII. törvények,
a végrehajtására vonatkozó
miniszteri rendelet,
magyarazatokkal ellátva, egy füzetben.
Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar Gazdasági Czimtár
nagy negyedalak, 36 iv terjedelemben.
Tartalmazza az összes
gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok,
uraldalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek,
erdészek
pontos és legmegbízhatóbb czeit.
Mintán az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta ponton megjelölésével benyújtottak,
a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.
Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

A sertés javítása
és
hizlalása
gazdák és hizlalók használatára.
Írta:
K. Ruffy Pál
uracalmi főtit. az.
■ Ára portmentesen küldéssel 1 frt 10 kr. ■

mesterséges borok
készítésének
forgalomba hozatalának
tilalmáról szóló
Törvény.
Magyarországi jogszövekek elől-
látia: Dr. Lónyay Ferencz.
Ára 80 kr.

Igen érdekes regények leszállított áron:
NEM SZABAD SZERETNIE. Írta: Bojrogi Lajos. Ára portmentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.
EGY CSODAEMLER KALANDJAI. Írta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélésk. Theoret André-André. Ára portmentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.
A MALOM TÖRTÉNETE. Írta Suder. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
PILLA. Írta Anna Verdu Genille. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
MI A SZERELEM? Arab regény, írta: fordította: Fáy J. Béla. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.
ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Írta Mathers Helen. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
BONDA MIKLÓS. Írta Virág Gyula. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdasági és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv. czikk alapján összeállított:
I.
Katé közési mező- és begyőrök
számára.
Ára portmentesen küldéssel 20 kr.
II.
Katé az uradalmi csúszók
számára.
Ára portmentesen küldéssel 20 kr.
Összeállította: dr. BALKAY BÉLA.
Mindkettő czikkon szabályozottak kompenzációjába van kötve és 20 oldalas joggyűjteméssel naplójával ellátva.

Bérbeadási hirdetmény.
Méltóságos galanthai és fraknói gróf Esterházy Miklós Mórícz ur, Csákvár Gesztes hitbizományi uradalmához tartozó Fehérmegyében fekvő
magyar almási gazdasága
a rajta lévő épületekkel és 2 érfős malommal összesen 1200 öles 3617 hold 1004 öf terület, 1897. október 1-től
12 évre bérbe adatik.

A bérleti feltételek az uradalmi föltételegnél (Csákvár, Fehérmegye) megtekintendők a kívánatra postán megküldésnek.
Ajánlkozók felhívának, hogy az ajánlandó évi bérösszegnek 10%-át készpénzben bánatpénzül a Magyar általános Hitelbanknál (Buda e t V., Nádor-utca 12) gróf Esterházy Miklós Mórícz ur folyó számlájára lefizetvén, ajánlatukat ezen bánatpénz lefizetésére való hivatkozással, legkésőbb 1896. évi szeptember 30-ig gróf Esterházy Miklós Mórícz urnak címzve (Csákvár, Fehérmegye) adják be. Bánatpénz nélkül adott ajánlatok egyben nem vétendők.
Bérbeadó fentartja magának, hogy a bérkezeztő ajánlatok között szabadon választhatson, esetleg ha ezek egyikét sem találná megfelelőnek, valamennyit visszautasíthatna. Azon ajánlkozóval, kinek ajánlata (fogadtatik, 1896. december hóban fog a szerződés megkötötti, az el nem fogadott ajánlatokkal beadott bánatpénzek pedig legkésőbb december 31-ig fog a jogszülteknek a Magyar Általános Hitelbanknál rendelkezésre bocsátatni.

Csákvár, 1896. június hó. 1302
Főtisztviség.

Hirdetmény.
A kalocsai érsekuradalmi jószágigazgatóság közhírré teszi, hogy az érsekség tulajdonához tartozó és Pest-Pilis-Soln-Kiskunmegye alsó részében a Duna mindkét oldalán fekvő dunai erdőkben 1896. évre izemtervileg kijelölt vágások zárt írásbeli ajánlatok mellett jószágunkint eladattni fognak; ha az írásbeli ajánlatok a kívánt eredményt nem biztosítanak, azonnal szóbeli árverésre tartatik.
Ezen ajánlatok 10% bánatpénzzel ellátva
1896. évi szeptember hó 29-ik napján, kedden, délelőtt 10 óráig
az érsekségi jószágigazgatóságnál nyújthatók be, az árverés eredményének jóváhagyása Ó exellentizájának tartatik fenn.
Az árverési feltételek a jószágigazgatóságnál és az erdőmesteri hivatalban megtekintendők.
Az eladandó vágások a következők:

Szám	Arz elől megnevezés	A vágás területe	A vágásban meghagyandó magfák	Jegyzet	Becser
1	Váraskői 30 éves vágás	35-19	47		6572 30
2	Kildoromszói 20 éves vágás	9-87	mléltér ültetve		782 60
3	Karaszói 45	7-32			1031 05
4	Beldoromszói 40	37-80			7748 95
5	Sülkendi 40	3-00			1268 50
6	Szilvási 20	3-20			4452 40
7	Csanádi 40	5-32			1206 30
8	Ócsányi 30	15-84		(ebből kiandendő) 1722 30	4452 40
9	Csákvári 30	5-02		(ebből kiandendő) 1722 30	4452 40
10	Tapolcai 40	3-76			533 50
11		20	15-20		1418 10

Kalocsa, 1896. augusztus 26.
Az igazgatóság.

Eladó állatok.

A molna-zeesódi bér gazdaságban (Vas megye kör-
menti vasút állomás) birtok változás miatt

eladásra kerül

bármely órában,

1874

**650 drb finom gyapjas juh,
240 „ májusi bárány,
50 db simmenthali tenyészmarha.**

**Kohn Miksa a bérlő,
Körmend.**

99910/96. CIV. sz.

Magyar királyi államasvutak.

Mérsékelt áru menetjegy-füzetek életbeléptetésre egyrészt Buda-Gyár-
telep, másrészt Pilis-Vörösvár és Pilis-Csaba állomások között.

A nagy, kir. államasvutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a budapest-
cserzomai helyi erdélyi vasuton f. évi augusztus hó 15-től egyrészt Buda-Gyártelep,
másrészt Pilis-Vörösvár és Pilis-Csaba állomások közti személyforgalomban mérsékelt
árú 20 és 30 futó jegy-füzetek adódnak ki.

A 30 jegyet tartalmazó füzetek ára Pilis-Vörösvár és Buda-Gyártelep között az I. osztályban 12 frt, a II. osztályban 9 frt 60 kr., a III. osztályban 7 frt 20 kr., Pilis-Csaba és Buda-Gyártelep között az I. osztályban 24 frt, a II. osztályban 19 frt 20 kr., a III. osztályban 12 frt.

A 60 jegyet tartalmazó füzetek ára Pilis-Vörösvár és Buda-Gyártelep között az I. osztályban 20 frt, a II. osztályban 16 frt 80 kr., a III. osztályban 12 frt 60 kr., Pilis-Csaba és Buda-Gyártelep között az I. osztályban 42 frt, a II. osztályban 33 frt 60 kr., a III. osztályban pedig 21 frt.

Ezen jegyek használatára névve ugyancsak határozománnyal mérveidők, melyek a nagy, kir. államasvutak helyi igazgatási és postázásügyi részében a mérsékelt áru menetjegy-füzetekre névve fennállanak.

Budapest, 1896. augusztus 1.

Az igazgatóság.

(Üdányomás név díjazatik.)

KIS HIRDETÉSEK.

Bérlés.

Zalamegyében Balaton vidékén vasút és város mellett egy örök idők óta házilag készült gyönyörű sör-áraság árukat, mely 1884-ben szentendrei, 1882 hold rézből, 1500 hold erdei legelőből és 25 hold belső-égből, kitűnő karban levő elegendő gazdasági épületekkel, van 200 drb szarvasmarhára istálló, 1000 drb juhra akol-lakás, két vizimalommal, kő- és kavicsbányával, vásár joggal, meszátvitellel együtt az adón felel 7000 frt évi hasznobért 12 évre kötött, esetleg eladás kedvére fizetés feltételével. A birtokon levő olcsó förtékes bank-kölcsön maradvány felvilágosítással szolg. Takács Zsigmond ügyvéd Simeg (Zalamegye). 1897

Minden fajta

erdei csemeték,

erdők és sövények alap-
tásához, szép és olcsó
fenyő, erdei fenyő, fekete
fenyő, szamora fenyő, Douglas
fenyő, vörös fenyő,
hanvas és fehér egerfa,
jácser, bükk-, fenyőgyep,
szilfa, nyírfák, tölgy-
és akáczerfák, csipke és
buzsáfacsemetéket ajánl a
társasági telephelyre **Gata-**
walburg Boerwema
posta **Böckhnia**, Galiczia.
Árjegyzék kívánatra bér-
mentve. Az erdei csemeték
szekcióldése f. évi október
1-én kezdődik. Textilettel
kérjük a levelezést német
nyelven. 1522

Köszönmással foglalkozó
gazdaságok felkérésnek
címzettek és ajánlalmat,
a **Magyar-Gazdak-Vásár-**
carnak Előadó Szövetkezet-
nek — Budapest, Köztelek —
beküldeni. 1867

Bérlét megszüntetett
miatt
eladó

15 drb részben kuhlándi,
részben piizsanyi keresz-
tenesű 3-7 éves igen jó
szőcs tobor, áruk 120—150
frt darabonként; 40 drb 1
éves ramboillet keresz-
tenesű tobor, párja 3—10
frt; 200—300 drb anyujak
(átvehető október 15-én)
párja 8—12 frt; 200 drb
válogatott idei bárány, párja
4—6 frt; 1 drb telivér
mangalicza kan, 15 hónapos,
ára 30 frt; 5 drb telivér
mangalicza kecske, 3 évesek,
áruk dróbnként 25—30 frt;
Valamennyi állat teljesen
egészséges és legjobb kon-
dicióban van. Eladás esz-
közeli Hrehay Emil gazd.,
egy. tükör Egerben. 1878

Mind oda vannak!

mind a földes úr, vagy
valaki más felől a kis-
gyűjtő **KLEIN** egyen-
lő **Rattotzat** parkányok
és egyéb kerti-és
Működés 90 kr., 10 kg. 11
széles **KLEIN** szegély-
100 fr. Ft. Valódi kapható
széles **KLEIN** szegély-
szegély, 100000, 90 fr.

Eladó birtok

a főváros
közelében.

mely a városi vasúti állomáshoz egy, a máséhoz félóra távolságra fekszik. **Kiterjedése 700 magyar hold.** Bővebb felvilágosítást a kiadó hivatal nyújt. 1868

Czirkószáma vétik
Braun Lipót és Tea özvegy-
néi Kassán, a hóvá az ajánlatok és minták beküldéséig. 1861

Hirdetések

Felvetetnek a
kiadóhivatalban
Ülőit 25. szám.

Eladó

jutányos áron bérlét meg-
szűnéséig folyamán egy modern,
teljesen jókárban levő, eddig
is üzemben volt

mezőgazdasági
szeszyár-
berendezés.

Bővebb a kiadóhivatal. 1891

1818

Carbolineum.

Cs. és kir. szabadalom. — Német bíróalmi szabadalom.

Több mint 20 éve bevált **övszer a fa-rohadás és tapló ellen**, továbbá **nyedves falak ellen**. Jótállás mellett biztos hatású. **Egyszerű alkalmazás, olcsó árak** mellett és a **fanak szép díornára színt kölcsönöz**. Több száz elismerő irat gazdasági üzemeiktől rendelkezésre áll.

A „Carbolineum“ név törvényesen védve van.

Csak így edények tartalmaznak valódit, melyeken a „Carbolineum“ név áll.

Carbolineum

utánzatoktól mindenkit óvunk!

5 kgrs posta-csomagok frt 1.60 franco.

Avenarius R., Carbolineum-gyár

AMSTETTEN, BÉCS, BUDAPEST.

iroda: Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 16. szám.

Sorvetőgépek,

melyekről minden tartózkodás nélkül állítható, hogy a **jele-
nkor legtekintélyesebb és a akbéli gépei**, mentve az utóbbi években rendkívül felszaporított, „új rendszerű“
vetőgépek minden hibáitól,

sehoh olyan olcsón be nem szereshetők

mint:

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

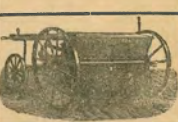
Budapestben,

Váczi-kört 60-ik sz.

Ugyanott **egyetemes aczélekék, többszavas ékek, bononák, hengerek** és az összes talajmívelő eszközök, kipróbált tartós szerkesztésben, a legújanyosabb árakon.

Árjegyzék a gépek

kiművelt ismeretével
kiválóan a készség-
gel küldetik.

[Hirdetési ár 35 szent 30 sz. azon felül szentek...]

KISERDELESEK.

[Csak magának és a szerkesztőnek tenni...]

Csak oly levelekre válaszolunk, melyeknél valósza szükséges levélből eget vagy levelezőlapot küldenek.

Betétlendő állás.

Keresetek egy kiváltással... az állás felvételére...

Métóságos gróf Armand Dénés ur gyulavári vándor uradalmában a gyökörök állás megadására... Pályázatok megadására felbőh... tanniztetésük... az állás megadására... az állás megadására...

Pályázat.

A háztervező ur k. földm... gazdasági segédi állás... betétlendő írás... az állás megadására...

Ezen állás ér 500 (öt... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Szegéditől, ki a gazdasági minden ágban jártas... az állás megadására... az állás megadására...

Szegéditől.

A ki teljesítéssel, az állás megadására... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Szegéditől, ki a gazdasági minden ágban jártas... az állás megadására... az állás megadására...

Érdeti család talákozása.

Helyünkön a magyar óvári m. kir. gazdasági akadémia 1858-60 évolya... az állás megadására... az állás megadására...

Egy szakképzett meg... az állás megadására... az állás megadására...

Élő Gostonyi Tibornál... az állás megadására... az állás megadására...

Ökölves gazdatiszt... az állás megadására... az állás megadására...

Állatok.

Debrezoni gazdasági... az állás megadására... az állás megadására...

Fiatl, nos, kisacsalú... az állás megadására... az állás megadására...

Közértesítők... az állás megadására... az állás megadására...

Törlesztőkön fölirtókra.

Magyarországi... az állás megadására... az állás megadására...

Magyarországi... az állás megadására... az állás megadására...

Magyarországi... az állás megadására... az állás megadására...

Néha kulsők keresetek... az állás megadására... az állás megadására...

Tótenezés.

Bő tapasztalattal, erélyes... az állás megadására... az állás megadására...

Földművelési m. kir... az állás megadására... az állás megadására...

Folyó évi szeptember hó 8-ig.

A földművelési m. kir... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Állat keresők.

Egy tiszességes család... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Állat keresők.

Egy tiszességes család... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Tejet.

Nagycs megyénységben... az állás megadására... az állás megadására...

Magyarországi... az állás megadására... az állás megadására...

Fischer's.

Nagy-korona-utca 18. sz... az állás megadására... az állás megadására...

Élő malacok!

300 db Focke's szárm... az állás megadására... az állás megadására...

Egy nagyobb birtok... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Ismerlatti fiatal ember... az állás megadására... az állás megadására...

Budapest-Kelenföldi

új telepünkön gőzkeszerkezeteinkről

ÁLLANDÓ KIÁLLITÁST

tartunk.

Vasuton Budapestről a déli- s keleti- (központi) pályaudvarokról könnyen elérhető.

JOHN FOWLER & Co.

Budapest—Kelenföld, a vasúllíomással szemlen.

ALAPÍTÁST 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szak nyereg-, szilj- és bőrdőnárak gyára

Budapest, IV., Koronaherceg-utcaza 6. sz.

Nagy választék összesen
szék, nyereg, szilj, csizmák, lókoprócsok és egyéb állók a magyar csák-
kerékben, legjobb láda és
visszében jutányos áron.
Előzetes nyergeszerelé-
sek tényleges a tartá-
kos és más szak rész-
legesen kész.
Képes árjegyzék kívá-
nra ingyen és bér-
mentve.

C. SCHLICKENEN, BERLIN.
TÉGLA, AGYAGCSŐ, FEDÉLCSÉRPÉ, TÖZEG, HA-
BARCS, BETON, CHAMOTTE, AGYAGÁRU és ÉRZ-
BRIKETT GYÁRTÁSÁHOZ VALÓ GÉPEK.

MELOCCO PÉTER

BUDAPEST
VI. Óvári utcaza 21.

„Műanyagcsillap”, „csonttápanyag” és „kénmennyiség” állalat.

„Székkel” és „székkel” csonttápanyagot, azaz a csonttápanyagot, azaz a csonttápanyagot, azaz a csonttápanyagot.

Gépolajat,

u. m.: valódi, tiszta olva-olajat, elsőrendű, savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-olajat stb.

Olasz saponáriát

tiszán vaslag gyökerekből örlve. Takaró-és szekerponyákat.

Fertőtlenítő szereket.

u. m.: karbolsav, karbolpor, creolin, zöld-gázolj stb.
carbolicumot, rézgázoljot, keserűsöt csúszást, kocsikenőt, petrolenmot.

„Zsákotkat és ponyvákát”
kártrány-estőköket, fedőolajotkat.

műtrágyát.

A cséplőtényre gépolajat, szalonát

és a szükséges egyéb cszkeket, előjegyzésbe véve, a megrendelő tudása szerinti időben és részletekben szállítom.

„Lóherét! Lóherét! Fűmagvakat minden cszra és minden egyéb gazdaság, vetőmagotkat és gazdasági cszkeket és vetőmagotkat a legújításosabb áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT, V. ker., Akadémia-utcaza 10. sz.

Sürgöny-czím: „CERES” Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

1896. március 10. (Budapest)

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok javítás- és termőképessé tételére kitanónék bizonyult az

EGERESI TRÁGYAGIPSZ,

melyet, valamint mindennemű műtrágyát legújításosokban szállít az

EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR

Ismeretes árjegyzék ingyen és bérmentve. KRAMER J., BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utcaza 9. sz.

FRIEDLAENDER JÓZSEF

gépgyára—, mérnök volt az első ki 1801-ben az 6

„TRIUMPH III.”

szorvetgéppével, a gazdaságosnak, egy új, a mal kor kívánalmának megfelelő vetőgépet nyújtott, a ke felmenő váltókeréknek és magtartsószekrény állításának előjével.

a „TRIUMPH III.” versenyeiknél, legjobb és leg egyszerűbb vetőgépe, legyos és lapos vidékek részére.

Czím: BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 17. szám.

Thost Ottó-féle rostély-öntőde

Paris, Zwickau 1/3 Szent-Péteri

Vezérképviselet Budapest: KÜHNEL ADOLF Wesselényi-utcaza 36. földsz. Feltűnésmentes és károsítástól mentes, tisztított, szűrt, nagy szorvetgá-
rítású, a legújításosabb

Singer, Zweig & Co.

WIEN, IX/L, Lichtensteinstasse 59.

Concentrált marhatrágya

egyedüli előállítás,

legjobb s legelőcsőbb trágyaszor tartalmazó Jótállás mellett természetű és aradi kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszorok raklára u. m.: Superphosphát, csontliszt stb.